ԺԷ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4491 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25/8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ՇԱԲԱԹ 16 ՇԱԲԱՆ 1318 ԺԷ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4491

درعلیه ده غلطه ده (آرهوولك) غزته سی اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ծրարական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ
ՎԵՀ· ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ· ԿԱՅՍԵՐ
ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Օսմանեան հզօր կայսրութեան միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակները մեծ չքեղութեամբ և անհուն բերկրութեամբ կը տօնեն այսօր ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը:

Մայրաքաղաքէն մինչեւ գաւառները, քաղաքներէն մինչեւ գիւղերը, ամէնէն աւելի կեդրոն վայրերէն մինչեւ ամէնէն հեռաւոր անկիւնները, վերջապէս բովանդակ Թուրքիոյ մէջ ամէն մարդ բարեմաղթութիւններ կ'ընէ Ն. Կ. Վեհափառութեան համար: Ամէն կողմ լուսավառութիւն, ամէն կողմ ուրախութիւն և հրճուանք, սկսեալ ամէնէն հարուստէն մինչեւ ամէնէն աղքատը. որովհետեւ այն բարիքները զորս Ն. Կ. Վեհափառութիւնը չի գլանար միշտ իր հպատակներուն, հաւասարապէս կը տարածուին թէ՛ հարուստին և թէ աղքատին վրայ:

Եւ արդարեւ ինչպէ՛ս չհրճուիլ այս տարեդարձին առթիւ, քանի որ ամէն մարդ որ հպատակ է Թուրքիոյ, Օգոստափառ Ինքնակալին կը պարտի իր վայելած անդորր կեանքն ու նիւթական առաւելութիւնները: ՕԳՈՍՏ. ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ շնորհիւն է որ երկրին ելմտական ու անտեսական վարկը յարաճուն բարձրացման մէջ կը գտնուի այսօր. երկաթուղիներու շինութիւնն ու ընդարձակումը, հանրօգուտ շինութեանց օրէ օր աւելնալը, դպրոցներու բացումը և անոնց յառաջդիմութիւնը, երկրին երկրագործական, արհեստական ու գեղարուեստական աշխատութեանց տրուած անօրինակ մղումը, ժողովրդին վայելած բարօրութիւնն ու հանգստութիւնը, կարօտներու, անօթներու համար ցոյց տրուած հոգածութիւնը, հիւանդանոցներու, անկելանոցներու, աղբիւրներու և աղքատանոցներու կառուցումը, վերջապէս ամէն բան միշտ Ն. Կ. Վեհափառութեան հոգածու և արթուն մտքին շնորհիւն է որ կը վայելեն օսմ. հաւատարիմ հպատակները, որոնք այսօր մեծ ցնծութեան մէջ կը գտնուին իրենց սիրելի վեհապետին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ:

Աշխարհածանօթ իրողութիւն մըն է թէ Թուրքիա ահագին յառաջդիմութիւններ ըրաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան օրով, թէ որչափ բարգաւաճեցաւ ու մանաւանդ մեծցաւ իր թէ՛ ելմտական, թէ՛ անտեսական և թէ՛ զինուորական վարկովն ու դիրքով՝ յաչս օտարներուն: Այն յոբելեանի հանդէսները՝ որոնք անցեալ օգոստոս ամսուն տեղի ունեցան ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ գահակալութեան քսանըհինգամեայ տարեդարձին առթիւ, ցուցուցին թէ այդ վարկն ու համարումը ի՛նչ ամենաբարձր աստիճանի մը հասած են: Բոլոր քաղաքակիրթ ազգութեանց վեհապետները մասնաւոր ներկայացուցիչներ ղրկեցին Պոլիս, շնորհաւորելու համար Ն. Կ. Վեհափառութեան փառապանծ յոբելեանը, ապացուցանելով սա պարագան թէ իրենց համար ի՛նչ մեծ նշանակութիւն մը ունի Թուրքիոյ մեծանուն Ինքնակալին բարեկամութիւնը և թէ որչա՛փ գիտեն յարգել այն ամէնէն սիրուած Վեհապետը՝ որ բովանդակ Թուրքիոյ կ'իշխէ: Այդ բարեբաստիկ յոբելեանին առթիւ Թուրքիոյ մայրաքաղաքին, քաղաքներուն ու գիւղերուն մէջ կառուցուած մասնաւոր ու շքեղ յիշատակարաններն ալ ինքնին մեծ ապացոյցներ չե՞ն միթէ Օսմ. միլիոնաւոր հպատակներու դարաւոր հաւատարմութեան ու երախտագիտութեան դէպի իրենց Օգոստափառ Սուլթանը: Հաւատարմութիւն մը ու երախտագիտութիւն մը՝ զոր Օսմանեանկայսրութեան մէջ գտնուող օտար հպատակներն ալ կը տածեն Ն. Կ. Վեհափառութեան, յիշելով այն բոլոր դիւրութիւնները զորս Անոր շնորհիւ վայելած են ու կը վայելեն իրենց առեւտրական գործառնութեանց մէջ: Ո՛վ չի գիտեր թէ օտար դրամատէրներն ու ձեռնարկուները, տեղացիներուն պէս, միշտ կը վայելեն մեծամեծ դիւրութիւններ՝ զորս անխտիր կը շնորհէ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը՝ հանրօգուտ շինութեանց ծաւալման և երկրին առեւտրական ու սեղանաւորական գործառնութեանց բարելաւման համար:

Մէկը նաեւ այն բազմաթիւ շնորհներէն՝ զորս Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ընել, մեծագոյն շնորհը ուրկէ մասնաւորաբար օգտուեցաւ մամուլը, բուլի ջնջումն էր՝ զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճ Իրատէով մը հրամայեց իր բարեբաստիկ Յոբելեանին առթիւ, և որ այնքա՛ն երախտագիտութեամբ ու շնորհակալութեամբ ընդունուեցաւ բովանդակ մամուլին կողմէ:

Ու երբ երկիրը այսպէս արագութեամբ ու հիանալի հանգամանքով մը կը բարգաւաճի՝ օտար ազգերուն իսկ զարմանք առթելու աստիճան, դիւրաւ չըմբռնուի՞ր այն արտաքոյ կարգի ոգեւորութիւնն ու եռանդը՝ որով ամէն Օսմանեան հպատակ համակուած է այս պահուս՝ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը տօնելու համար: Մամուլն ալ իր ձայնը կը միացնէ Թուրքիոյ այդ միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակներուն, գոչելով սրտաբուխ

ՅԱՒԷՏ ԿԵՑՑԷ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍՐ
ՓԱՌԱՊԱՆԾ ԻՆՔՆԱԿԱԼՆ
ՀԱՄԱՅՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՕՐ ՄԸ ԱՌԱՋ ՕՐ ՄԸ ԵՏՔԸ

Ա.

Վերջընթեր երկուշաբթի օրը (Նոյեմբեր 23) լրագիրներու մէջ հրատարակուած տեսանք Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացեալ դասագրքերու ցուցակը: Ի՞նչ թէ օր մը առաջ հրատարակուէր այն. զի այդ ցուցակին մէջ ի մէջ այլոց, Սուրեան Պօղոս էֆէնտիի նոր երկասիրած «Հիմունք Բարոյագիտութեան, Գիտութեան և Կրօնի» անուն դասական գրքերը պիտի երեւային, որոնք Տ. Վահրամ Սրբազան Մանկունիի քննութեան բովէն ալ անցած էին: Հեղինակը՝ ո՛րչափ ուրախ պիտի ըլլար, երբ այդ հրատարակութեան զեկուցումը օր մը առաջ հրատարակուած տեսնէր, և գոհ սրտով հրաժեշտը տար աշխարհէս: Որովհետեւ օր մը ետքը՝ Սուրեան Պօղոս արդէն ոչ եւս էր:

Պօղոս Սուրեան՝ դարավերջի՛կ հայ երիտասարդութեան կրօնի նկատմամբ ցոյց տուած անտարբերութիւնը կ'եպերէր: Բարքերու հետզհետէ վատթարացումը, վարքերու ապականումը, կեանքի անկումը, և այլ ի՛նչ որ յոռի կը նկատենք, ամէնքն ալ կը վերագրէր չգոյութեան այն գրքին, զոր պիտի մակակոչէր հիմն Բարոյականութեան, գիտութեան և Կրօնի: Շատ անգամներ Մէրճան չուկան՝ Մ'արգարեան Գրատունը կը տեսնէի զինքը, ուր միշտ կը գանգատէր, կը քննադատէր երիտասարդներուն թեթեւութիւնը: Եւ ես՝ կանխաւ գիտնալով Սուրեանի այս տկար կողմը, կ'ըսէի. «Եղբա՛յր, այս ի՛նչ անտարբերութիւն կրօնի՝ մեր երիտասարդներուն քով»:

—Լռէ՛, լռէ՛, բարեկա՛մ. առած կրթութիւննին բնաւ հիմ մը չունի: Ու նորէն կը սկսէր իր հագներգութիւնը չարունակել, ա՛խ մը, վա՛խ մը հանելով իր սրտին խորունկէն, և խաժակ աչքերը սեւեռելով դէպի ինծի. «Մէկ գրքի մը պակասութիւն կայ. Անգլիացիք ունին, մենք չունինք.» կը շեշտէր, ակնարկել ուզելով պատրաստել մտադրած իր վերոյիշեալ նոր աշխատասիրութիւնները:

—Է՛հ, ուրեմն ինչո՞ւ չես թարգմաներ, ի՞նչ տեղը կար Անգլիերէն ու Ֆրանսերէն սորվեցնելու համար, Տքթ. Րիչարդ Ս. Րօզէնթալի տասնըհինգ պրակ դասագիրքը Հայերէնի վերածելու: Աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար, որ Հայ տղոց բարոյականը բարձրացնելու, և կրօնասէր (ու ոչ կրօնամոլ) ըլլալու համար այդ գրքերը պատրաստէիր:

Հանգուցեալ Պօղոս Սուրեան, մեր այս բառերուն լրջութեանը կասկածոտ՝ «Պիտի աշխատիմ, ձեռնարկած եմ արդէն, բայց ժամանակ չունիմ», կը պատճառաբանէր:

Եւ սակայն երբ Մայսթերշաֆթի դրութիւնը ներբողել ու գնահատել ուզեր, շատ ժամանակ կը գտնէր ու կը սկսէր իր ներածականը, սա՛ բանաձեւով.

«Տեսա՞ր գիրքը, լեզու սորվելու համար քիչ ջանք, քիչ աշխատանք, մանաւանդ կարճ և գործնական եղանակ՝ տասը շաբթէն Անգլիերէն կամ Ֆրանսերէն լեզուն սահուն կերպիւ խօսիլ սորվելու: Մայսթերշաֆթի դրութիւնը՝ արդէն ընդունուած է ամէն տեղ, Պէրլինի, Լայբցիկի Համալսարաններուն մէջ. Լոնտոնի Քօլէճին մէջ, Նիւ-Եորքի և Պոսթընի դպրոցաց մէջ: Մայսթերշաֆթի բնագիրը՝ 120 ղուրո՛ւշ է, ՀԱՐԻՒՐ ՔՍԱՆ ՂՈՒՐՈՒՇ: Հասկցա՛ր...» Եւ Սուրեան Պօղոս՝ այնչափ սիրահարն էր այս դիւրուսոյց մեթոտին, որ ամենուրեք՝ բան գործ ըրած էր փառաբանել այս գիրքը:

Ո՛չ, ուրիշ մեթոտ չկայ կ'ըսէր ու կը պնդէր Սուրեան՝ լեզու սորվելու համար, և կ'աւելցնէր թէ՝ բոլոր դասախօսութիւնները փորձուեցան, բայց մեծ յաջողութիւն չունեցան. Րօպէրթսըն, Օլէնտորֆ, Օթթօ, Բանտէրկասթ, Ժակօթօթ, Պաէարտ Թէյլըր, և ուրիշներ ջանացին լեզու սորվեցնելու խնդիրը լուծել, բոլոր յարակից դժուարութիւնները բառնալ, բայց չյաջողեցան: Մայսթերշաֆթի դրութիւնը՝ բնութեան ցուցուցած ճամբովը միայն յաջողած է, և այս առարկելով Սուրեան Պօղոս, կ'երաշխաւորէր տասը շաբթէն ուսուցանել որ և է մէկու մը Անգլիերէն լեզուն խօսիլ, եթէ փափաքող ըլլայ:

Աւասիկ այս կերպ միսիոնարութեամբ, Սուրեան էֆէնտի Անգլիերէն լեզուին Բրօբականտա ընող մը եղաւ, և իր հրատարակած գրքին հետ՝ ինքն ալ ծանօթացաւ՝ իր ծերութեան օրերուն մէջ, ու շատ մը մասնաւոր դասեր ունեցաւ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ կայսերական անձնական գանձուն Նախարարութեան մէջ գտնուող պետական կարեւոր Հայազգի պաշտօնեայ մըն ալ:

Սուրեան էֆ. ին՝ Գատըգիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանէն հրաժարիլը՝ Իւսկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանին համար աւելի օգտակար եղաւ, երբ ստանձնեց նոյն վարժարանի անգլիերէնի ուսուցչութիւնը: Ցետոյ Մայսթերշաֆթի Ֆրանսերէնը ու տաճկերէնը տպել ձեռնարկեց՝ աջակցութեամբ Վ. Ց. Մարգարեան էֆ. ի: Դժբաղդաբար տաճկերէնին երեք տետրերը միայն կրցաւ հրատարակել և գործը թերի մնաց:

Մայսթերշաֆթերու հրատարակութիւնը՝ շատ հետաքրքրական կողմեր ունէր: Ո՛վ չի յիշեր Բիւյիւքճի-Խանը, Աբամեան Ներսէսի տպարանը, ուր կանուխ համոզը, սրբագրութիւն մը կ'ընէր Մայսթերշաֆթին վրայ: Սուրեան էֆ. այդ պարագային մէջ շատ յամառութիւն ցոյց չէր տար. «Ես ալ ճիշդ այդպէս կը մտածէի կոր, լա՛ւ եղաւ, էն» կ'ըսէր, ու շուտ մը կը համակերպէր: Որովհետեւ ինչպէս վերեւ յիշեցինք, Հայերէնը այնչափ զօրաւոր չէր: Ինչպէս յայտնի է, Անգլիերէնի հնչումն ալ ճիշդ Հայերէն գրել շատ դժուար է: Բայց երբ մէկը փոխանակ տառասխալ մը չտկելու, գրքին դրութեան դէմ խօսէր, այն ատեն Սուրեան բուռն զայրոյթ մը կը զգար: Ա՛լ այնուհետեւ դէմքը կը ծամածռէր. գլուխը կը կախէր, և 'ի հարկին՝ յանդիմանութիւններու տարափ մը կը թափէր, կարծես «ծերերուն սիրտը՝ նեղ կ'ըլլայ» առածը ճշգրտելու և հաստատելու համար:

Քիչ մըն ալ իր կեանքէն:

Պօղոս Սուրեան բնիկ Սամաթիացի էր, և Նախկին Ս. Սահակեան սաներէն: Սամաթիոյ մեծահամբաւ վարժարանը՝ երբ Գարաքէհեա Երամեան Գէորգ պէյի Միւթէվէլլիութեան ներքեւ էր ու Մինէճի Անդրանիկ աղայի Հոգաբարձութեան տակ, մեծ համբաւ վաստկած էր իրաւամբ. և այդ շրջանին մէջ է որ Սուրեան Պօղոս կը բաղդաւորի աշակերտ ըլլալ հո՛ն, իրեն դպրոցակից ունենալով Գազմաճեան Տ. Իգնատիոս վաղամեռ Պատրիարքը, Սերովբեան Տ. Կարապետ Սրբազանը, Թաթարեան Տ. Գարեգին Ծ. վարդապետը, պետական առաջնակարգ թարգման Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտին և տնտեսագէտ Սէթեան էֆէնտին: Նոյնպէս, այն ատենուան Ս. Սահակեանի առաջնակարգ դպրոցականներն էին անուանի հայկաբան Նազարեան Թորոս, քաջ կրիտիկոս Այվատեան Մատթէոս, Ղալաթիոյ Կեդրոնական Մատենադարանի հիմնադիր Յակոբ-Արշակ, Զարբանէլի Բիւքճիւպաշեան (այժմ Միքրհատեան) Բարթող, Պարսից Վեհ. Շահին երբեմն ոսկերչապետ Մարգարեան Միքայէլ, քննադատ Մազլըմեան Յովսէփ, անուանի հրապարակագիր Խօճասարեան Օգսէն, Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Յովհաննէս աւագ քահանայ Շահնազեան, բանաստեղծ Միլէկեան Սիմոն, քաջ համարակալ Թորգոմեան Պօղոս, Կրճիկեան Յովհաննէս, քանակագէտ Թիւլեան Յարութիւն, յայտնի թուաբան ու երկասէր Ներսապուճ Գաբրիէլ, փորձ մանկավարժ Շամլեան Սարգիս, երաժիշտ Նըպըլքճեան Սալը Յարութիւն, բժշկապետ Զափրաճեան Գաբրիէլ, յաջողակ թարգման Գաբրիէլեան Յովհաննէս (Մըսըրլը-Յօն անուանեալ), քաջավարժ հաշուագէտ Միքնէրճեան Նշան, գրաբարագէտ Եղիաեան Հեթում, վաճառական Տէր-Գրիգորեան Պետրոս և ուրիշներ: Ամէնքն ալ իրենց ճիւղին մէջ հեղինակութիւն ունեցող անձնաւորութիւններ եղած են դպրոցական շրջանէն վերջը:

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ՄՕՐ ՄԸ ՈՒԽՏԸ

Ա.

Աշնան սկիզբն էր:

Բարեյիշատակ բարերարի մը ծախքով, գիշերօթիկ վարժարան մը բացուած էր հայաբնակ գլխաւոր քաղաքի մը մէջ: Գաւառական զանազան անկիւններէ, աղքատիկ ու ընդունակ աշակերտներ կը ղրկուէին նորահաստատ այդ վարժարանին մէջ դաստիարակուելու համար: Հաստատութեան համբաւը օրէ օր կ'աւելնար. այնքա՛ն գովեստով կը խօսուէր անոր վրայ և այնքա՛ն վարդագոյն կը նկարագրուէր վարժարանական կարգ ու սարքը, որ մոգական ազդեցութիւն մը կը ներգործէին գաւառացի ուսումնատենչ պատանիներու վրայ. մէկ խօսքով երանի՛ կը տրուէր այն տղուն՝ որ այդ վարժարանին մէջ ընդունուելու բարեբախտութիւնը կ'ունենար:

Բ.

Տիգրիսի գեղածիծաղ ափերուն եզերքը, պարսպապատ ու անուանի քաղաքի մը մէջ կը բնակէր Մուշեղեան ընտանիքը: Մայրը, Տիկին Ազնիւ, վաղուց այրիացած, իր քրտնաթոր աշխատութեամբ և հայ կնոջ մը պատիւ բերող անձնուիրութեամբ կը հոգար իր և իր սրտին ջուխտակ հատորներուն ապրուստը: Անդրանիկը՝ Վահան 13 տարեկան էր, իսկ կրտսերը՝ Արամ 10: Վահան հօրը մահուընէն վերջը դադրած էր այլ եւս դպրոց յաճախելէ. հազիւ քիչ մը կարդալ-գրել և հաշուել սորված էր. ասկէ աւելին ի՞նչ պիտի ընէր, եպիսկոպոս, վարդապետ պիտի չըլլար: Եւ այս ըմբռնումով, Տկն. Ազնիւ՝ Վահանը կաշեգործի մը քով աշակերտութեան դրաւ:

Արամ քերականը դեռ նոր աւարտած էր ու հեգարանը պիտի սկսէր. Սաղմոսն ու Նարեկը կարդալ կարենալու համար, մազերուն չափ ծեծ ուտել պէտք էր: Ահա՛ այդ միջոցին, Տկն. Ազնիւի ծանօթներէն ոմանք խորհուրդ կուտան իրեն՝ առիթէն օգուտ քաղել: Նոյն տարին, աշնան սկիզբը, համբաւաւոր վարժարանին տնօրէնութեան կողմէ, սան մըն ալ այդ հայաշատ քաղքէն ուզեր էին: Տիկինը, իր բարեկամներուն տուած խորհրդին համաձայն, կ'որոշէ իր զաւակը ղրկել այդ վարժարանը, եթէ տեղւոյն Առաջնորդ Ս. Հայրն ալ հաւանէր: Եղած դիմումները ապարդիւն չեն մնար և վերջապէս անոր բարեհաճութիւնն ալ կ'առնուի: Պատրաստութիւնները անմիջապէս կը տեսնուին. առտուն կանուխ, Տիկին Ազնիւ ուխտի կ'երթայ Ալի Փունարի Ս. Աստուածածնայ վանքը. բարեկամներու փոքրիկ թափոր մը իրեն կը հետեւի, շուտով կը հասնին վանքը. հէ՛ք մայրը Տիրամօր պատկերին առջեւ ծնրադիր ու բազկատարած կ'աղօթէ ու կ'ուխտէ. Աստուծմէ զատ ոչ ոքի կը յայտնէ իր ուխտը: Փոքրիկն Արամ՝ ինքն ալ «Հայր մերը» կ'ըսէ մտովի:

Եկեղեցիէն դուրս կ'ելլեն: Աննկարագրելի յուզումներու, գրկախառնումներու, ջերմաջերմ համբոյրներու և աղեկէզիկ արցունքներու ընդմէջ կը բաժնուին իրարմէ մայր ու զաւակ: Մայրը իր զաւակը ջորեպանին կը յանձնէ ըսելով «Քեզ Աստուծոյ թէսլիմ կ'ընեմ, Արամս ալ քեզի»: Հէ՛ք մայրը ընդ երկար կը նայի հեռուէն իր զաւկին՝ որ հետզհետէ կ'աներեւութանար: Տուն կը դառնայ բարեկամներու հետ, այն քաղցրիկ յոյսը ունենալով որ՝ Աստուծոյ պահապան հրեշտակը պիտի հսկէ իր զաւկին վրայ:

Գ.

Տիկին Ազնիւ զաւկէն բաժնուելէն վերջ, ցերեկը չարունակ Արամին վրայ մտածելով կ'անցընէր, իսկ գիշերը երեւակայելով ու երազելով. մտահոգ ու մտայոյզ երեւոյթ մը ունէր հիմա և անհամբեր կը սպասէր իր զաւկին երկտող թղթիկին, որ բարեբախտաբար շատ չուշացաւ: Արամ մօրմէն բաժնուելէն 15 օր վերջը, անփորձ և անվնաս վարժարանը հասնելով՝ փութացած էր ուրիշի մը գրել տալ երկտող մը, որով կը ծանուցանէր իր անփորձ և անվնաս ժամանումը: Երբ այս թղթիկը հէք մօրկանը ձեռքը հասաւ, հոգւոյն խորէն Տիկին Ազնիւ շնորհակալ եղաւ բարի լուս ու քաղցրիկ Քրիստոսին որ Ս. Աստուածածնայ բարեխօսութեամբ կը շնորհէր Արամի՝ այս յաջողութիւնը:

Ա՛լ հիմա սփոփուած էր: Այնուհետեւ պարբերաբար Արամէն սիրազեղ նամակներ կը ստանար. ամէն անգամ երբ այդ թղթիկներէն մէկը ընդունէր, կը պագնէր, կ'բըդալ կուտար և ապա կուրծքին վրայ կը պահէր գիշեր ու ցորեկ, Արամին կարօտը անկէ կ'ուզէր առնել: Ա՛խ, քանի՛ երանի պիտի տար իրեն, եթէ ինքն ալ սանկ քչիկ մը կարդալ գիտնար. կ'ափսոսար սրտին խորերէն որ իր մանկութեան ժամանակ աղջկանց դպրոց չկար. արդէն իգական սեռէն կարդացողներ մատի վրայ կը համրուէին, այդպիսիներն ալ սակայն յաւէտ ենթակայ էին հասարակութեան ծաղրանքին: Ատեն մը, ինքն ալ ուրիշներուն ձայնակից, անոնց համար կ'ըսէր որ պոչ-խաղցրնողներ են, կարդալ սորված են որ վաղը ելլեն իրենց նշանածներուն գիր գրեն, լկտինե՛րը... լկտինե՛րը արդէն խիղճ ու ամօթ չունին, ու դեռ չգիտեմ ասոնց պէս ուրիշ ինչե՛ր...: Բայց չէ, հիմա կը զգար թէ շա՛տ կը սխալէր, կարդալ-գրել գիտնալը աշխարհի ամէնէն ցանկալի բանն էր, կ'երանէր նոյն ժամանակի մանկութիւնը, որ առիթ ունէր ուսանելու, ա՛խ, ո՞ւր էր թէ ինքն ալ նորէն մանկանար և քաղքին աղջկանց դպրոցը երթար...:

Տարիները կը սահէին և հէ՛ք կնոջ համբերութիւնը քիչ քիչ կը սկսէր հատնիլ, թշուառ մայրը կը համրէր ամիսները, շաբաթները օրերը և մինչեւ իսկ ժամերը, որոնք կարծես հետզհետէ կ'երկարէին, քանի կը մօտենար զաւկին վերադարձը:

Ու կը սպասէր անհամբեր:

Դ.

Արամ յարատեւ աշխատութեամբ, իննամեայ ամբողջ ընթացք մը բոլորելէ յետոյ, ընթացաւարտի փայլուն վկայական մը առած, կը պատրաստուէր տուն վերադառնալու: Ինքն ալ, իր կարգին ամենամեծ յուզումներով անցուցած էր դպրոցական վերջին շաբաթը, որ քննութեանց յատկացուած էր: Հիմակ վստահելի ջորեպանի մը կը սպասէր ճամբայ ելլելու համար, իր ընկերներուն հետ եղբայրական գրկախառն ողջագուրանքներ փոխանակելէ յետոյ, 1892ի յուլիսի սկիզբները, համբուրեց իր անմահ բարերարին կիսանդրին ու պատկերը և արտասուալից աչքերով բաժնուեցաւ այդ լուսոյ տաճարէն, ուր անցուցած էր իր կեանքին ամենագեղեցիկ և անմոռանալի ժամերը: Իր պանդխտութիւնը երբեք չէր զգացած այնպէս, ինչպէս կը զգայ խաներու անկիւնը սըքլող ու տառապող գաւառացին: Նիւթական ո՛չ մէկ բանի կարօտ քաշած էր ան, միակ կարօտն էր իր սիրելիներուն և մանաւանդ հէ՛ք մօրկանը կարօտը: Իննամեայ վարժարանական կեանքէ յետոյ, վերջապէս եկած հասած էր այն ցանկալի վայրկեանը, ուր ինքը ճամբայ կ'ելլէր և կամաց կամաց կը մօտենար իր մօրկանը, իր անոյշ մօրկանը, որուն թեւերուն մէջ վայրկեան մը առաջ նետուիլ կ'երազէր:

Ե.

Հիմակ ճամբուն մէջն է Արամ: Թռչունի թեւեր ունենալ կը փափաքէր, ըստ կարելւոյն շուտով իր ծննդավայրը հասնելու համար: Երկաթուղի ալ չի կար որ ճամբու տաղտկալի երկարութիւնը զգալի չըլլար: Ջորիներու և էշերու երկարաձիգ կարաւանի մը կը հետեւի. ամրան շոգն ու տօթը սոսկալի կերպով կը նեղեն զինքը, սակայն ան իր մայրը տեսնելու յոյսով զօրացած առ ոչինչ կը համարէ ճանապարհի բոլոր յոգնութիւններն ու խանջինքը և վերջապէս, տասնըհինգօրեայ ուղեւորութենէ մը ետքը, զանգուլակներու և զանգակիկներու ձայներուն ի լուր, երգերու և շարգիներու, քրդական եւ արաբական մելամաղձիկ եղանակներու անուշ տպաւորութեան ներքեւ, Արամ կը տեսնէ նորէն իր ծննդավայրին հսկայ ու հոյակապ պարիսպները, իրենց ատամնաւոր զիկզակներով, հեռուէն կը նշմարէ ան մայրենի եկեղեցւոյն բարձր զանգակատունը և անոր վրայ հաստատուած մարդահասակ, քառաթեւ Խաչը որ արեւուն ոսկի ճաճանչներուն ներքեւ կը շողայ:

Զ.

Քիչ մըն ալ առաջ, և ահա կը տեսնէ զինքը դիմաւորողներու զուարթ խումբը. գրաստէն վար կ'իջնէ, շնչասպառ կը վազէ, վայրկեան մը առաջ իր սիրելիները համբուրել կ'ըղձայ: Քանի մը րոպէ վերջ, հասած է արդէն անոնց մօտ. կը համբուրէ իր եղբայրը, իր բոլոր ազգականները, որոնցմէ շատերուն աչքերէն ուրախութեան արցունքներ կը կաթկթին: Արամ մայրը կը փնտռէ, աչքերը հոս ու հոն կը տարուբերէ. կը տեսնէ վերջապէս զայն ալ ողջ ու առողջ: Բայց ինչո՞ւ չի մօտենար ան իրեն. ինչո՞ւ չի համբուրեր զինքը, ի՞նչ կը նշանակէ այս անսովոր ու անակնկալ անտարբերութիւնը. այս հարցումներուն ինքն ալ չի կրնար պատասխան մը գտնել: Կը մօտենայ անոր, բայց ան ետ ետ կ'երթայ, կը հեռանայ իրմէն, ինչո՞ւ արդեօք: Պատանի Արամը որ ալ պեխաւոր սիրուն երիտասարդ մը դարձած է, չկարենալով իր մօրկան այս խորհրդաւոր ընթացքը մեկնել, կ'արտասուէ յուզուած ու սիրտը փղձկած. կը դիտէ անոր դէմքն ու աչքերը՝ որոնց մէջ խնդութեան և ուրախութեան ցոլացումներ կը տեսնէ յայտնապէս. կը հանդարտի քիչ մը, բայց ինչո՞ւ զինքը չի համբուրեր, մայր մը իր զաւակը չպագնէ՛, այն ալ... ամբողջ ինը տարուան կարօտը քաշելէ յետոյ, իրաւ որ անհաւատալի բան:

Քաղքին լերան դռնէն ներս պիտի մտնեն. սակայն դիմաւորողները Արամի մօրկան հետեւելով՝ կը շեղին ուղեգծէն և քաղքին ետեւէն դէպ ի Ալի-Փունարի Ս. Աստուածածնայ կողմը կը յառաջանան: Արամ կը հասկնայ որ իր մայրը նախ այդ վանքը ուխտի պիտի երթայ. և ապա միասին տուն վերադառնայ: Կէս ժամ վերջը, հո՛ն կը հասնին մայր ու զաւակ և դիմաւորողները: Ուխտաւոր մայրը, Տիկին Ազնիւ, ծնրադիր կը համբուրէ եկեղեցւոյն դրսի դուռը և հետզհետէ ուրախութեան արցունքներ թափելով՝ կը յառաջանայ Տիրամօր պատկերին առջեւ, կը համբուրէ զայն, կը համբուրէ Մանուկ-Յիսուսի պատկերը, կ'արտասուէ դարձեալ ու կ'արտասանէ «Փափաքս լեցուցիր ո՛վ Ս. Աստուածամայր, անոր համար նախ քու սուրբ պատկերդ համբուրեցի, ա՛լ հիմակ կրնամ Արամս ալ պագնել»։ Ու կը պագնէ ապա Արամը։

Նախ համբոյր Սրբուհւոյն և անոր զաւկին՝ Յիսուսի, և ապա համբոյր Արամին, սքանչելի՜ հաւատք, քրիստոնէական օրինակելի՜ համբերութիւն։

Քաղքենի այս բարեպաշտիկ կնոջ սրտին մէջ, հայ շինականի յատուկ ջի՜նջ ու պայծառ լո՜յս հաւատքի այս զօրաւոր արտայայտութիւնը, որ մայրական անհուն սիրոյն իսկ կը յաղթէ, ամենավսեմ չէ՞ իր ինքնութեան մէջ։

Կարին ԱՐՍԷՆ

Յ. Գ.— Բարեկամներէս մէկը որ կարդաց այս կտորը, ըսաւ ինծի թէ ինքը ստոյգ աղբիւրէ իմացած է որ բարեպաշտ ու հաւատաւոր հայր մըն ալ ուխտ կ'ընէ որ եթէ Աստուած իրեն մանչ զաւակ մը տայ, մինչեւ որ զայն Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը ուխտի չտանի, չհամբուրէ. խեղճ մարդը իր խնդրանաց համաձայն կ'ունենայ այդ զաւակը և պարագայից ձախորդ բերմամբ, 18 տարի վերջ, հազիւ կը յաջողի երթալ այդ մայրավանքը։ Զատկին Ծնունդէն 18 տարի յետոյ կը համբուրէ Ս. Կարապետու գերեզմանը և ապա իր զաւկին երեսը՝ առաջին անգամ։ Հիանալի՜ համբերութիւն։ ՆՈՅՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՉԻՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ

Եու Հիէն.—Միսիոնարներու եւ Քրիստոնեաներու չարչարանքը.— Անլուր վայրագութիւններ։

Չինու մէջ հրատարակուող թերթ մը՝ Էխօ տը Շին՝ կը հրատարակէ Շան-Սիի նախկին կառավարիչ Եու-Հիէնի չահատակութիւնները՝ միջազգային զինուորներուն Չին ժամանելէն առաջ։ Եու-Հիէն չորրորդ լուսնին Շան-Սիի կառավարիչ անուանուելով պաշտօնը ձեռք առնելուն պէս ինքզինքը Պոքսըրներուն պետ կը հռչակէ և իր օգնական մանտարիններուն կ'ըսէ թէ Պոքսըրները երկու պետ ունին, մէկը՝ Լի-Բինկ-Հէնկ և միւսը՝ ինք։ Մանտարիններէն մէկը կը պատասխանէ. «Լաւ։ Օտարականները թող հիմա գան։ Կօշիկներուս մէջ դաշոյն մը պահած եմ անոնց համար. ամէնքն ալ բնաջինջ պիտի ընեմ։» Նահանգին մայրաքաղաքին մէջ կաթոլիկ միսիոնարները մեծ եկեղեցի մը ունին հիւսիսային դրանը մօտ։ Բողոքականներն ալ հոն մատուռ մը ունին՝ Ս. Փրկիչ անուով. նաեւ քանի մը սրահներ, ուր Ս. Գիրքեր կը բաշխուին։ Հինգերորդ լուսնին Եու-Հիէն հրամայեց դրանապաններուն թող չտալ որ օտարականները դուրս ելլեն։ Վեցերորդ լուսնին անգլիացի վեց միսիոնարներ և կաթոլիկ միսիոնար մը դեր-կառավարիչին տունը բանտարկուեցան։ Անոնց քով տարուեցան նաեւ կին մը և տղեկ մը որ գիշեր ց'րեկ կու լար։ Երկաթուղիի կայարանին մէջ զանազան ազգէ քսանէ աւելի միսիոնարներ բանտարկուած էին։ Վեցերորդ լուսնին 13րդ օրը, իրիկուան կողմ, կառավարիչը հետեւակ ու հեծեալ զօրքեր բերել տուաւ՝ պատուիրելով անոնց պահպանել քաղաքին զանազան թաղերը։ Եու-Հիէն ձի հեծած և սուրը ձեռքը միսիոնարներու տունը գնաց զանոնք դուրս վարելու համար։ Կ'ըսուի թէ Եւրոպացի մը կրակ ըրաւ անոր վրայ, բայց գնդակը վրիպեցաւ։ Բոլոր միսիոնարները ձերբակալուեցան։ Ծերունի մը, Եու-Հիէնի զինուորներուն դիմադրած ըլլալուն համար, կառավարիչը անոր գլխուն զարկաւ ու գետինը տապալեց և յետոյ Պոքսըրներուն տղոցը յանձնեց զայն, որպէս զի ուզածնուն պէս չարչարեն։ Քսանէ աւելի միսիոնարներ սպաննուեցան. վաթսունի չափ չինացի քրիստոնեաներ անոնց բաղդակից եղան։ Եու-Հիէն ու զինուորները կարծես կը զուարճանային այդ խեղճերը չարչարելով. վայրագութեան ծայրայեղ աստիճանին հասան. կացիններով կտրեցին անոնց մարմինները՝ վերջին հարուածը տալէ առաջ։ Այդ չահատակութեան հետեւեալ օրը Եու-Հիէն ըսաւ Մանտարիններուն թէ իր խանդավառութիւնը և քաջութիւնը աւելցած է։ Վեցերորդ լուսնին առաջին օրը յիսունի չափ ստահակներ Թոնկ-Բիա-Հանկի մէջ կ'այրէին բողոքական մատուռ մը և հիւանդանոց մը։ Շատ աշխատեցան զանոնք բռնկցնելու. այդ միջոցին տեղւոյն կառավարիչը ու դեր-կառավարիչը արտօնութիւն ուզեցին Եու-Հիէնէն ցրուել այդ խուժանը, բայց այս վերջինը զայրացաւ ու մերժողական պատասխան տուաւ։ Ստահակները մինչեւ իրիկուն աշխատելով յաջողեցան այրել թէ՛ մատուռը և թէ հիւանդանոցը։ Եւրոպացիները ինչ որ կարելի էր ըրին դիմադրելու համար. աւարառուներէն տասը սպաննեցին, բայց վերջապէս քաշուեցան, վասն զի չարագործները բազմաթիւ էին և շէնքերը կ'այրէին։ Այդ միջոցին եօթը ուրիշ Եւրոպացիներ՝ ատրճանակը ձեռքերնին՝ կողմնակի դուռնէ մը դուրս ելան։ Հրձիգները փորձեցին զանոնք ձերբակալել. Եւրոպացիները ըսին անոնց. «Ժամանակով» այնքան բարիք ըրինք ձեզի և 50 60,000 թալէր մօտ գումար մը բաշխեցինք և բազմաթիւ Չինացիներու կեանքերը ազատեցինք. հիմա ինչո՞ւ մեզ սպաննել կ'ուզէք։» Այս խօսքերուն վրայ յարձակողները կեցան։ Կ'երեւայ թէ Եւրոպացիները փրկութիւնը աւելի իրենց զէնքերուն կը պարտին քան թէ խօսքերուն, վասն զի եւրոպացի կին մը որ տղեկ մը գրկած էր, ըսաւ ամբոխին. «Երկար ատենէ ի վեր կը դարմանեմ ձեր հիւանդները և ամէն տարի հարիւրաւոր կեանքեր կը փրկեմ. այսօր պիտի չուզէ՞ք զիս ու զաւակս ազատել։» Կինը այդ ըսելէ ետքը ծնրադրեց։ Չինացիները իբրեւ պատասխան զայն սպաննեցին և անոր մարմինը՝ տղեկին հետ՝ կրակին մէջ նետեցին։ Հետեւեալ օրը կնոջ ածխացեալ դիակը գտնուեցաւ զոր ոչ ոք համարձակեցաւ թաղել։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տէրութիւնները.— Բէքինի Պելճիական դեսպանը.— Դեսպանատանց պաշարման դէպքերը.— Պելճիքայի ստացուածքները։

Սթանտարտ երեքշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակեց Բէքինի իր թղթակցին մէկ հեռագիրը՝ ծանուցանող թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը քանի մը օրէն պիտի մատուցուի չինական պատուիրակներուն։ Այդ ծանուցագրին պարունակութեանը մասին տէրութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ, կ'ըսէ նոյն հեռագիրը։ Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ չինական պատուիրակները պիտի աշխատին եղեր համաձայնութիւն մը գոյացնել որպէս զի հաշտութեան բանակցութիւնները Պուտտայի մեծ տաճարին մէջ կատարուին։

—Անվերսի լրագրի մը թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Բէքինի Պելճիական դեսպան՝ Պ. Մօրիս Ժուսթէնսի հետ որ իր անձնական տպաւորութիւնը յայտներ է Չինու վերջին դէպքերուն վրայ։ Դեսպանը բոլորովին հերքեր է այն լուրը թէ Բէքինի օտար դեսպանները որոշած ըլլան իրենց կիները ու տղաքը սպաննել՝ Պոքսըրներու չարչարանքներէն զանոնք ազատելու համար։ Այդ տեսակ ընդհանուր աղէտք մը միտքերնուն իսկ չէ անցեր. պաշարման առաջին տասը օրերէն վերջը համոզում գոյացուցեր են թէ Չինացիները պիտի չհամարձակին մեծ յարձակում մը կատարել։ Պելճիքացիները հեռանալէ ետքը իրենց դեսպանատունէն ուր ապահովութեան մէջ չէին, առաջին յարձակում մը կրեր են, սակայն յաջողեր են յարձակողները ետ մղել՝ մօտը գտնուած տան մը վերի յարկէն կրակ ընելով անոնց վրայ։ Եւրոպացիները, Անգլիոյ դեսպանատունը փակուելէ ետքը ամէն օր վրդովիչ սուտ լուրեր կ'առնէին։ Դեսպանը յայտարարեր է թէ Չինու մէջ պելճիական շահերը որ և է վտանգի տակ չեն, հակառակ Թիէն-Չինի մէջ ելած այն զրոյցին թէ Գերմանացիները Բէքինէն դէպ ի Բաօ-Թինկ-Ֆու ճամբայ ելեր են Ֆրանքօպելճիական երկաթուղին գրաւելու համար։ «Պելճիքացիներուն տրուած արտօնութիւնները, յարեր է դեսպանը, և ձեռք բերուած իրաւունքները պիտի չբռնաբարուին։ Ֆրանսացիները կը տիրեն գիծին մէկ մասին։ Տէրութիւնները շատ ուշադիր են իրարու շահերուն համար։ Պատերազմական տուգանքին կարգադրութեան համար կատարեալ համերաշխութեամբ կ'աշխատին։ Պելճիքայի, ինչպէս նաեւ Հոլանտայի ու Սպանիոյ շահերը միջազգային բանակին պաշտպանութեանը յանձնուած են.» Պ. Ժուսթէնս ըսեր է թէ կարելի չէ հատուցման գումարը ճշդել նոյն իսկ մօտաւոր հաշիւով մը։ Դրամական հատուցումներ պիտի պահանջուին Բէքին-Հանքէուի երկաթուղիին հիւսիսային մասին, դեսպանատան շէնքին ու կարասիներու և քանի մը միսիոնարական հաստատութիւններուն քանդմանը և Պ. Պաեոյի ու Պելճիքացի եօթը քահանաներու սպանութեանը համար, առանց հաշուելու ուրիշ երկրորդական պահանջումներ։ Պելճիական նոր դեսպանատունը միւս դեսպանատանց աւելի մօտերը պիտի կառուցուի։ Պ. Ժուսթէնս ըսեր է թէ պելճիական կառավարութեան կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնը կատարելապէս չգործադրած Պելճիքա պիտի չդառնայ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Իտալիոյ ելմտացոյցը.— Ելմտական նախարարին տեղեկագիրը.— Ընդհանուր տպաւորութիւնը.— Լրագրական քննադատութիւններ։

Իտալիոյ ելմտական նախարար Պ. Ռուպինի, անցեալ կիրակի, Խորհրդարանին ներկայացուց տեղեկագիր մը յայտարարելով որ 1899-1900ի ելմտացոյցը փակուած է հինգ միլիոն Փր.ի յաւելումով մը. իսկ 1900-1901ի ելմտացոյցը կը փակուի 19 միլիոն Փր.ի բացով մը, որուն 13 միլիոնը առաջ եկած է Չինու արշաւանքին ծախքերէն։ Նախարարը յայտարարեց թէ յուսալի է որ հասոյթներու յաւելումովը գոցուի այդ բացը որ արդիւնք է նաեւ խաչուէի ու շաքարի տուրքերուն զեղչուելուն, կալուածահամարի վերակազմութեանը և նաւատորմին ծախքերուն յաւելմանը։ Պ. Ռուպինի ըսաւ թէ 1901-1902 տարեշրջանին համար ալ 18 միլիոն Փր.ի բաց մը կը նախատեսուի, բայց հասոյթներու բաւելում մը յուսալի է, վասնզի ատոնք ներկայ տարեշրջանին գրեթէ հաւասար քանակութեամբ մը հաշուուած են։ Նախարարը դիտել տուաւ թէ ելմտացոյցը այնպէս մը պատրաստուած է որ բոլոր ծախքերը առանց բացառութեան կը պարունակէ. ուստի ըսաւ թէ հարկ չկայ բացէն վարկ ուզելու, ուրիշ բան է եթէ բացառիկ պարագաներ պատահին։ Պ. Ռուպինի, ելեւմուտքը բարւոքելու համար, կ'առաջարկէ նոր տեսակ քոնսոլիտէ մը հարիւրին չորս տոկոսով՝ հիմակուան հարիւրին չորսուկէս տոկոս ունեցողին տեղ դրուելու և երկաթուղիներու պարտքերուն սակերը փոխելու համար։ Նախարարը ըսաւ թէ համակարծիք չէ բարձր տուրքերու, ինչպէս առաջարկուած էր զանազան կողմէ. ընդհակառակը ծանոյց թէ ծրագիրներ պիտի ներկայացնէ տուրք վճարող աղքատ ժողովուրդին բեռը թեթեւցնելու համար։ Պ. Ռուպինի վերջացուց յայտարարելով որ ելմտացոյցին վիճակը լաւ է, բայց պէտք է զգուշանալ տուրքերը աւելցնելէ և նոր փոխառութիւններ հրապարակ հանելէ։ Ելմտական նախարարին ներկայացուցած օրէնքի ծրագիրները յղուեցան տասնըհինգ հոգիէ բաղկացած յանձնաժողովի մը։

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Պ. Ռուպինիի այդ յայտարարութիւնները նպաստաւոր տպաւորութիւն մը առաջ բերած են, մանաւանդ այն մասը որով դէմ կը խօսի տուրքերու յաւելմանը, ինչպէս ասկէ առաջ առաջարկած էին Պ. Պ. Ճիոլիթթի և Բրինէթթի։ Ելմտական նախարարին նոր ծրագիրներուն ամբողջութիւնը ընդհանուր հաւանութեան չարժանանար, մանաւանդ նոր քոնսոլիտէ մը հրապարակ հանելու խնդիրը։ Ընդդիմադիրները կ'երեւայ թէ ատոր վրայ շատ պիտի ծանրանան։ Թրիպունա որ Պ. Ճիոլիթթիի թերթն է, գովելով հանդերձ ելմտական նախարարին անկեղծութիւնը և յստակ լեզուն, կը հարցնէ թէ փոխանակ Պ. Ռուպինիի ելմտական ամուլ ծրագիրներուն, միթէ կարելի՞ չէ ուրիշ աւելի ազդու եղանակով մը օգնել տէրութեան։ Պ. Ճիոլիթթիի կուսակիցները թէեւ կը յուսան թէ ելմտական ծրագիրներու վիճաբանութեան միջոցին մեծամասնութիւն պիտի ունենան, սակայն այդ յոյսը խաբուսիկ է, վասնզի Պ. Պ. Սոնինօ, Ռուտինի և Լուծաթի ոյժ կուտան Պ. Սարաքքոյի դաշինքին և Պ. Պաչէլլի բարեկամական չէզոքութիւն մը կը պահէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի բնակչութիւնը.— Պերճախօս վիճակագրութիւն մը.— Կրթական գործը Ֆրանսայի մէջ.— Նոր եւ կարեւոր բարեփոխումներ։

Ֆրանսայի Պաշտօնաթերթին մէջ վերջերս հրատարակուած տեղեկագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Ֆրանսայի բնակչութեան շարժումին վրայ 1899 տարուան մէջ։ Ծնունդները մահերէն փոխանակ 33,360ի, 31,321 հոգի պակաս եղած են բաղդատմամբ 1898 տարուան։ Հետեւաբար երկրին կացութիւնը ժողովրդեան աճման և բազմամարդութեան տեսակէտով գոհացուցիչ չէ բնաւ։ Ամուսնութեանց թիւը աւելցած է ամբողջ երկրին մէջ. 1898ին 288,179 ամուսնութիւն տեղի ունեցած է, իսկ 1899ին 295,752, որով 3,573ի աւելցութիւն մը կայ։ Ծնունդներու թիւը կը հասնի 887,487ի որոնցմէ 847,627ը ողջ են ու 39,860ը մեռած ծնած են։ Այդ ծնունդներուն 432,300ը մանչ են և 415,291ը աղջիկ, որով 1000 աղջկան դէմ 1041 մանչ կ'իյնայ, համեմատութիւն մը որ շատ քիչ փոփոխութիւն կը կրէ տարուէ տարի։ 1899ին պատահած մահերու թիւն է 816,235 իսկ 1898ին 810,075, որով 6160 հոգի աւելի մեռած են։ 1889—1898 տասը տարուան միջոցին մահերու միջին թիւը նուազած է, քանի որ 329,282 հոգի միայն կ'իյնայ միջին հաշուով։ 1899ին պատահած մահերուն 421,782ը այր են և 394,451ը կին։

—Հանրային կրթութեան բարձրագոյն Խորհուրդի նստաշրջանը, որ այս ամառ պիտի բացուի, կը խոստանայ մեծ կարեւորութիւն ունենալ։ Կրթութեան խորհրդարանական յանձնախումբին կողմէ առաջարկուած մէկ քանի բարեփոխումներ հանրային կրթութեան բարձրագոյն Խորհուրդին որոշման պիտի ենթարկուին, իբր հրամանագիր ծրագրի ձեւին տակ հանրային կրթութեան նախարարութեան կողմէ։ Մնայուն մարմինը այդ ծրագիրներուն ի նպաստ որոշում տուած է, որոնք ուսմանց կազմակերպութիւնը երկու շրջանակներու կը բաժնեն և կը պահանջեն բարեփոխութիւններ մտցնել պսակաւորներու քննիչներու պաշտօնին մէջ։ Դասական և արդի ուսումները երկու ճիւղերու պիտի բաժնուին։ Երկրորդին մէջ մտած պահուն՝ որ բարձրագոյն դասարանները կը կազմէ, աշակերտները պիտի կրնան իրենց յարմարութիւն ունեցած և կամ ապագային իրենց պէտք ունեցած ուսումներուն հետեւիլ։ Պարտաւորիչ ուսումներէ զատ՝ թէ դասական և թէ արդի կրթութիւն ստացող աշակերտները պիտի կրնան իրենց փափաքած ուսումը սորվիլ։ Այդ դրութեամբ դասականէն արդիին անցնիլ և փոխադարձաբար դիւրին պիտի ըլլայ, որով մէկուն մէջ յարմարութիւն չունեցողը կրնայ միւսին հետեւիլ։ Գալով պսակաւորներու քննութեանց, համալսարաններու առջեւ տեղի պիտի ունենան, բայց քննիչները մեծ տեղ պիտի տան երկրորդական վարժարաններու ուսուցիչներուն։ Նմանապէս ուրիշ բարեփոխումներ պիտի ներմուծուին, մասնաւորապէս տղոց ձեռքը տրուած տարրական քերականութիւնները պիտի պարզուին։

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐԸ

Չինու խնդիրը.—Միւս Տէրութեանց հետ յարաբերութիւնները.—Փիլիփայնները։

Ուաշինկթըն, 3 դեկտ.— Նախագահ Պ. Մաք Քինլիի պատգամագիրը ուղղուած Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին՝ երկարօրէն կը խօսի չինական խնդրին վրայ։ Կը գովէ Չինու հարաւային Նահանգներու փոխարքաներուն ուղղամտութիւնը. նաեւ հիւպատոսներուն և մարտանաւերու հրամանատարներուն կորովի ընթացքը։ Պատգամագիրը կը յիշէ յուլիս 3ի ամերիկեան շրջաբերականը որ Մ. Նահանգաց ընթացքը կը պարզէ։ Պ. Մաք Քինլի կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի հետ յարաբերութիւնները բարեկամական են. յետոյ կը խօսի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ եղած փոքր դէպքերու վրայ՝ ամերիկեան հպատակներու զինուորական ծառայութեան վերաբերեալ խնդիրներու համար։ Պատգամագիրը յարելով թէ Գերմանիոյ հետ ալ Մ. Նահանգները բարեկամական յարաբերութիւններ ունին, կը յիշէ բարեկամական կարգադրութիւնը ապահովագրական Ընկերութեանց խնդրին, Սամոայի պայմանադրութիւնը, միսերու վրայ դրուած օրէնքը և Ամերիկայի ու Գերմանիոյ միջեւ ընդծովեայ հեռագրաթելի մը զետեղումը։ Պ. Մաք Քինլի կը յայտարարէ թէ Անգլիոյ հետ յարաբերութիւնները միշտ բարեկամական են։ Պատգամագիրը կ'ըսէ թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմը ցաւալի խնդիրներու պատճառ եղած է՝ չէզոքներու իրաւունքներուն առթիւ։ Այդ խնդիրները գոհացուցիչ կերպով կարգադրուած են՝ ուղղակի շահ ունեցող կողմերուն համար, սակայն առանց կատարելապէս լուծելու իրաւունքի խնդիրը այն չէզոք ապրանքներու մասին որոնք պատերազմի արգիլեալ նիւթեր չեն։ Պատգամագիրը անհրաժեշտ կ'ընծայէ Ալասքայի սահմանագլուխի խնդրին վերջնական կարգադրութիւնը։ Կը ջատագովէ առեւտրական պայմանադրութիւն մը Սպանիոյ հետ։ Նախագահը կ'ըսէ թէ առեւտրական դաշնագիրներու խնդրին համար Ամերիկայի օրէնքներուն հակառակող պահանջումները կը շարունակեն քանի մը երկիրներու մէջ, Պ. Մաք Քինլի պիտի առաջարկէ Խորհրդարանին՝ կացութեան պահանջմանց համապատասխանող օրէնք մը հաստատել։ Պատգամագիրը կ'ըսէ որ ոսկիի և արծաթի միջեւ հաւասարութիւնը պահպանուի։ Փիլիփփեանց խնդրին համար կը յայտարարէ թէ Մ. Նահանգները կը ջանան այդ կղզիներուն համար ապահովցնել լաւ կառավարութեան մը բարիքները։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը, կէս օրին, փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթու աղօթքը և յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, առաջին թարգմանը, Քենթուքի ամերիկեան զրահաւորին հրամանատար Չէսթէր գնդապետը ու սպաները՝ համազգեստով։ Նաեւ հելլենական դեսպանը, առաջին թարգմանը, հելլենական պատուիրակ Պ. Կրիբարիս, Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին մասնաւոր քարտուղար Պ. Միցոբուլօ եւ 50ի չափ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սեննեակապետներու միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Իտալիոյ դեսպան Պ. Բանսա պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻԻ տօնին առթիւ, երէկ գիշեր, կայս. պալատան Չիթ քէօշկին մէջ հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ Մարգարէին ծննդեան գիրքին ընթերցումը։ Վեհ. Սուլթանը ներկայ գտնուեցաւ այդ արարողութեան։ Ընթերցումէն ետքը բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Վեհափառութեան համար։

—Շազլը Թէքքէին և մայրաքաղաքիս մեծ մզկիթներուն մէջ ալ Մարգարէին ծննդեան գիրքին ընթերցումը կատարուեցաւ։

—Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը և բոլոր կուսակալները, Պէրաթ Կիճէսիին առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԸ պարունակող սնտուկները, երէկ, Էվգաֆի Նախարարութեան կողմէ կայս. պալատ տարուելով դրուեցան պատրաստուած տեղը։ Ներքինապետին ներկայութեանը աղօթքներ կատարուեցան։ Սուրրէի Հիւմայունը այսօր մեծ հանդէսով Սկիւտար կը փոխադրուի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. պալատան Սէճճատէճի Պաշի Իզզէթ պէյ, երէկ, Այասոֆիայի մէճրէսէն երթալով ոչխարի միս, հաց և դրամական պարգեւներ բաշխեց ուսանողներուն ու աղքատներուն որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ.— Տանիմարքայի թագաւորը նամակով մը ծանուցած ըլլալով թէ իր թոռը մանչ մը ունեցած է, Վեհ. Սուլթանը պատասխանեց այդ նամակին։ Այդ գիրը արտաքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ ղրկուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ծանուցուեցաւ թէ Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին վերաբերեալ զանազան յօդուածները որոշուած է նորէն քննել և թէ անոր պատկանող դրութիւնները յանձնուած են մասնաւոր յանձնաժողովին։ Օսմ. պատուիրակները աւարտեցին իրենց քննութիւնը և հիմա ֆրանսական պատուիրակէն բացատրութիւններ կը ստանան կարգ մը կէտերու մասին որոնք աւելի պիտի ճշդուին։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ Տրապիզոնի և Գաստէմունիի նահանգներուն դատական քննիչ Զիւհտի պէյ Տրապիզոն ուղեւորեր է, հոն կարգ մը դատական գործերու քննութեանը համար։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ծովային Նախարար Հասան փաշայի Նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը նկատողութեան առաւ Քրուբի զինագործարանէն ղրկուած կարգ մը յատակագիծեր և որոշեց ըստ այնմ նոր դրութեան համաձայն նորոգել Ասարը Թեվֆիք զրահաւորը որ հիմա Բիլի Նաւահանգիստը կը գտնուի։ Պատրաստուած տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին որ Իր հաւանութիւնը յայտնեց և հրամայեց կնքել հարկ եղած պայմանադրութիւնը։ Կայս. այդ Իրատէն քանի մը օրէն պիտի գործադրուի։ Ասարը Թեվֆիքի վերանորոգութիւնը մէկուկէս տարիէն պիտի աւարտի։ Զրահաւորը պիտի ունենայ տասնըութ խոշոր և նոյնչափ ալ փոքր թնդանօթներ։

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ կարգուեցաւ Մլքիէ վարժարանին շրջանաւարտներէն Մէհմէտ Շէվքէթ էֆ.։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Բէրայի և Պոլսոյ ճիւղերը երկուշաբթի օրը գոց պիտի մնան Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ԱԼԻ ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Ալի Րիզա փաշա հիւանդ է, հրամայեց որ պալատական բժիշկներ զայն դարմանեն։ Ալի Րիզա փաշայի վիճակը բարւոքած է։

ՀԷՕՆԷ ԷՖ. հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան խորհրդականը որ արձակուրդով Գերմանիա գացած էր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՍԵՂԱՆ.— Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը և տիկին Պընսըն առջի իրիկունը սեղան մը տուին որուն ներկայ գտնուեցան ամերիկեան դեսպանատան գործակատար Պ. Կրիսքըմ, Քենթուքի ամերիկեան զրահաւորին հրամանատար Չէսթէր գնդապետը, Վանայ անգլիական փոխ-հիւպատոս Մաունսէլ հազարապետը և ուրիշներ։ Սեղանէն ետքը Տիկին Պընսըն ընդունելութիւն մը կատարեց որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Քենթուքիի սպայակոյտը և քանի մը բարեկամներ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.— Սոփիայէն դեկտ. 3ի նիստին մէջ ելմտական նախարար Պ. Թէնէվ տեղեկագիր մը կարդաց Պուլկարիոյ ելմտական վիճակին վրայ։ «Հիմակուան Նախարարութիւնը, ըսաւ, պաշտօնի կոչուած ատեն արկղերուն մէջ 5,670,000 Փր.ի գումար մը գտաւ, մինչդեռ երերուն պարտքերը աւելի մեծ քանակութեան մը կը հասնէին։ Նախարարութիւնը նաեւ 1899ի համար արդէն քուէարկուած ելմտացոյց մը գտաւ 6,670,000 Փր. բացով. ուստի պարտաւորուեցաւ ուրիշ միջոցներու դիմելու, մանաւանդ փոխառութիւններու։ Կառավարութեան ձեռք առած առաջին միջոցը եղաւ 260,000,000 միլիոն Փր.ի մեծ փոխառութիւն մը կնքել՝ սակերու փոփոխմամբ, սակայն տնտեսական և քաղաքական զանազան պատճառներով, ինչպէս նաեւ Թրանսվալի պատերազմին հետեւանքով, այդ փոխառութիւնը յուսացուած արդիւնքը չունեցաւ։ Սեղանաւորներու խումբը 32 միլիոն Փր. միայն կառավարութեան տրամադրութեանը տակ դրաւ քանի մը երերուն պարտքերու հատուցմանը համար։ Միւս կողմէ հասոյթները այնչափ արագ կերպով չէին գանձուեր։ Անուղղակի տուրքերը գուշակուած քանակութենէն շատ պակաս եղան։ Իրաց այդ վիճակին մէջ ազգային պանքային աջակցութիւնը անխուսափելի էր։» Նախարարը յետոյ խօսեցաւ պանքտոմսերու շրջաբերութեան վրայ, որոնց փոխարժէքը արծաթ դրամով պիտի վճարուի. նաեւ տասանորդի տուրքին հաստատման վրայ։ Ներկայ կացութեան մասին խօսելով Պ. Թէնէվ ըսաւ թէ 1899ի տարեշրջանէն 6,660,000 Փր.ի բաց մը մնացած է։ Ներկայ տարուան համար ալ ըսաւ թէ մէկ կամ երկու միլիոն Փր.ի բաց մը պիտի ըլլայ։ Պուլկարիոյ երերուն պարտքն է 15,700,000 Փր. ազգային պանքային. նաեւ գանձը պէտք է հատուցանէ թղթադրամներուն մէկ հինգերորդին փոխարժէքը և պաշտօնեաներու ամսաթոշակէն վար դրուած գումարները որոնք 7,700,000 Փր.ի կը հասնին։ Նախարարը խօսքը վերջացուց ըսելով որ ելմտական մեծամեծ դժուարութիւններ ունեցած են, բայց ելմտական կացութիւնը այն ատեն միայն կարգի պիտի դրուի երբ երերուն պարտքերը վճարուած ըլլան։

ՌԻՏՏԷՐ ԷՖ.Ն դարմանելու համար Գերմանիայէն եկած բրոֆէսէօրները տեղեկագրեր են կայս. պալատ թէ հիւանդը պիտի առողջանայ, բայց բաւական ժամանակ պէտք է այդ արդիւնքը ձեռք բերելու համար։ Ռիտտէր էֆ. Պէրլինէն մասնաւոր կառք մը բերել պիտի տայ, անով պտոյտներ կատարելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Նահանգին Փէօրփէլի գաւառակը առաջին աստիճանի վերածուեցաւ՝ գայմագամին ամսաթոշակին վրայ 750 ղրուշ աւելցնելով։

ԲՐԷՃՐԻՆԻ (Մանասըր) երեւելիներէն Րէիս-իւլ-Իւլէմա Ապտիւլհալիմ էֆ.ի հինգ հարիւր ղրուշի ամսաթոշակ մը յատկացուեցաւ՝ կայս. Իրատէով։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպան Շեմսէտտին պէյ որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Բաքէի շոգենաւով։ Շեմսէտտին պէյ ճամբայ ելլելէ առաջ կայս. պալատ գնաց և հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

ԳՈՆԵԱՅԷՆ այս շաբթու 64,000 ղրուշ ղրկուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Մինչեւ հիմա նոյն Նահանգէն ղրկուած գումարները հասած են 1,011,000 ղրուշի։

ԷՏԻՐՆԷԻ Թաղապետական նոր պաշտօնարանին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, բացումը պիտի կատարուի Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Բէրայի հեռագրատան վարի յարկի արկղին սենեակը գտնուած սնտուկէ մը հինգ հազար ղրուշի չափ գումար մը գողցուեցաւ։ Այդ դէպքը երէկ առտու ժամ 3ին ստուգեց հաւալէ միւտիրի Մահմուտ պէյ՝ իր պաշտօնատեղին հասած պահուն. ուստի անմիջապէս իմաց տուաւ Բէրայի ոստիկանութեան։ Մահմուտ պէյ արկղի սենեակին միակ պաշտօնեան ըլլալով, առջի իրիկունը սնտուկը կղպած և իր ընկերոջ՝ Միհրան էֆ.ի հետ մեկնած էր։ Երէկ առտու տեսաւ թէ սնտուկը թիզ մը չափ բացուած է և սնտուկին մէջ գտնուած հինգ հազար ղրուշի չափ մէճիտիէ դրամներ անհետացած։ Սնտուկին մէջ օսմ. չորս ու անգլիական երկու սուկիներ և նամակադրոշմներ ալ կային, բայց ատոնց ձեռք դպուած չէր։ Մահմուտ պէյ ու Միհրան էֆ. և թղթատարական քանի մը ցրուիչներ հարցաքննութեան ենթարկուեցան։ Սնտուկին բանալին մէկ ու կէս ամիս առաջ կորսուած ըլլալով, սնտուկը մինչեւ հիմա գործիքով մը կը բացուէր ու կը գոցուէր։ Բէրայի ոստիկանութիւնը երէկ գիշեր մինչեւ ուշ ատեն քննութիւններ կատարեց։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ մէջ զօրանոց մը և հիւանդանոց մը պիտի շինուի երկու վաշտերու համար որոնք միշտ նոյն քաղաքը պիտի գտնուին։

ՍԱՄՈՍԻ մետրապոլիտ հանգուցեալ Տ. Կավրիլի գոյքերը և 7000 ոսկի արժողութեամբ կալուածները բաշխուեցան Յունաց Պատրիարքարանին, Սամոսի իշխանապետութեան և հանգուցեալին ժառանգորդներուն միջեւ։ Պատրիարքարանին բաժին ինկաւ 600 ոսկի, մետրապոլիտին եկեղեցական զգեստները և այլն։

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ցուներէն լրագիր մը հացի պատրաստութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ.— «Քաղաքապետութիւնը քանի մը տարի առաջ կանոն մը հաստատած էր, որուն համաձայն փռապանները պարտաւոր էին թապլաքեարներէն աւելի վար գինով ծախել հացը փուռերուն մէջ։ Փռապաններն ալ այդ պարտաւորութեան հանդէպ տեղական ալիւր կը գործածէին աժան ըլլալուն համար, վասն զի Ռուսիոյ և Ռումանիոյ ալիւրները սպիտակութենէ զատ ուրիշ առաւելութիւն մը չունին։ Վերջերս այդ կանոնը չյարգուելով փռապանները մրցման բռնուեցան սպիտակ հաց հանելու համար և սկսան նորէն օտար ալիւր գործածել։ Հին դրութիւնը եթէ նորէն գործադրուի թէ՛ տեղական ալիւրը կը սպառի և թէ հացին գինը աժան կ'ըլլայ։»

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ իրիկուան ժամը 10ին լուր ելաւ թէ Պոլսոյ Շէյխ Էմինի Թաղին մէջ հրդեհ ծագած է։ Ոստիկանները, զինուորները ու ջրհանկիրները թէեւ անմիջապէս հոն փութացին, սակայն բան մը չտեսան։ Վերջը հասկցուեցաւ որ Հիւսէին անուն գիշերապահ մը ծառի մը չոր տերեւները տեղ մը հաւաքելով բռնկցուցեր է, ինչ որ հրդեհ կարծուեր է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Սէլանիկէն մայրաքաղաքս եկան 22 տնուոր Պոսնացի 67 իսլամ գաղթականներ։

—15 տնուոր 85 Ռումէլիցի իսլամ գաղթականներ Պրուսա ղրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։

—26 տնուոր 133 իսլամ գաղթականներ երէկ Քէօսթէնճէէն մայրաքաղաքս եկան։

ԳՈՆԵԱՅԻ մէջ կապերտներու ցուցահանդէսը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ապրիլ 21ին բացուելով մինչեւ մայիսի վերջը պիտի տեւէ։ Ուրիշ Նահանգներէ ղրկուած կապերտները և այլն պիտի ընդունուին։ Մրցանակները երկու տեսակ պիտի ըլլան։ Չորս հոգինոց յանձնաժողով մը պիտի կազմուի ցուցահանդէսին հսկելու և մրցանակները որոշելու համար։ Մէկ քառակուսի կանգունէն պակաս եղած կապերտներու համար ընդհանուր կերպով քսան փարա պիտի առնուի. աւելի տարածութիւն ունեցողներուն իւրաքանչիւր քառակուսի կանգունէն տասը փարա։ Ծախուածներէն հարիւր ղրուշին հարիւր փարա և մուտքի համար ալ իւրաքանչիւր անձէ քսան փարա պիտի առնուի։ Ցուցահանդէսը ապահովագրուած պիտի ըլլայ։ Մասնակցիլ փափաքողները պարտին մինչեւ յառաջիկայ ապրիլ 10 դիմել ցուցահանդէսին յանձնաժողովին և կամ մինչեւ մարտի վերջը՝ Գոնեայի գաւառներուն ու գաւառակներուն Թաղապետութեանց։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ժողովը իմանալով որ Գալէնճը Գուլլուգի կողմը Քլէօբաթրա Վէլիսարիօ անուն կին մը խոյլի (սըրաճա) և ուրիշ հիւանդութեանց համար դեղեր կու տայ, անոր նկատմամբ օրինական գործողութեանց ձեռնարկեց։ Ժողովը նաեւ միջոցներ ձեռք առաւ, որպէս զի օտար երկիրներ բժշկութիւն ուսած, բայց Կ. Պոլսոյ բժշկական վարժարանէն չարտօնուած անձեր հոս բժշկութիւն չկրնան ընել։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, որոշած ըլլալով նորէն երկու շոգենաւ գնել, հինգշաբթի օրը այդ մասին խորհրդակցելու համար նաւային գնդապետ Իօմէր ու Լաթիֆ պէյերէ և ուրիշ անձերէ յանձնաժողով մը գումարուեր է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովը երէկ գումարուելով խորհրդակցեցաւ այն հրահանգին վրայ որ կրօնական պաշտօնեաներուն պիտի տրուի՝ մարդահամարի կանոնագրին՝ ծնունդներու, ամուսնութեանց և վախճանմանց յատուկ գործողութիւններուն համար։ Խառն Ժողովը յառաջիկայ նիստին մէջ երեք ընտրելիներու մէկը Կ. Պոլսոյ յունական վարժարաններուն քննիչ պիտի կարգէ։ Յունական լրագիրները կ'առաջարկեն որ այդ քննիչը կրօնական չըլլայ։

ՄԷՆ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ոստիկաններէն Հագգը էֆ. ապօրէն կերպով Սարգիս անուն մարդու մը խանութը մտած և զայն ծեծած ու անարգած ըլլալուն համար տասը օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.—Ֆէրիքէօյի մէջ Լատինական գերեզմանատունին դիմացը Քէշիշեան Սուրբիկ անուն կին մը կը բնակի որ հարիւր տասը տարեկան է. տակաւին կատարելապէս առողջ ըլլալով կը հոգայ իր տնական պէտքերը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.—Զաթալճացի Մէհմէտ Սէլիմ անուն մարդ մը, առջի գիշերը, Մաքրիգիւղի Եէնիմահալլէի կողմը երկաթուղիի կամուրջէ մը անցած պահուն, կառախումբ մը անոր զարնուեցաւ։ Մէհմէտ Սէլիմ կամուրջէն վար իյնալով գլուխէն վիրաւորուեցաւ և քիչ ետքը մեռաւ։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ կայարանին մէջ երէկ, Եանի անուն երկաթուղիի պաշտօնեայ մը վայրաշարժ մը փորձուելու պահուն երբ երկու վակոններ իրարու կը կապէր, սխալ նշանի մը վրայ վայրաշարժը շարժեցաւ և Եանի երկու վակոններու միջոցը մնալով կուրծքին ոսկորները կոտրեցան։ Եանի Թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն կեանքը վտանգի մէջ է։

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ. — Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Օ ԿՐԱՆ ՄԱԿԱՉԷՆ անուն վաճառատան ծանուցման վրայ, որ Թերթիս ծանուցումներու բաժնին մէջ հրատարակուած է։ Ասիկա առիթ մըն է անոնց համար որոնք կը փափաքին գաղափար մը կազմել այդ վաճառատան ապրանքներուն ազնուութեանը և դիւրամատչելի գիներուն վրայ։

ՊԷՏՔԵՐ կան որոնք անհրաժեշտ են։ Ամեն բաներնին գործերնին գիտցող մարդիկ իրենց պէտքերը կանուխէն կը հոգան։ Օրինակի համար ոտքերնուս լաստիք և կամ անձրեւի համար հովանոց մը անպատճառ պէտք է։ Թէեւ հիմա օդերը լաւ են, բայց անձրեւները սկսելուն պէս, այդ անհրաժեշտներու պէտքը զգալի կ'ըլլայ և ամէն ոք կը վազէ խանութէ մը գնելու ի՛նչ որ կ'ուզէ։ Բայց այն ատեն ալ խանութները գնորդներով լեցուն կ'ըլլան և շատ անգամ մարդ՝ հապճեպով, իր ճաշակին համեմատ բան մը չէր կրնար գնել։ Ուրեմն հիմակուընէ գնեցէք ձեր հովանոցը Ղալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառէն, ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ, կամուրջին դէմ Թիւ 9, ուր կը գտնուին ընտիր կերպասներ ալ, հին հովանոցներու վրան փոխելու համար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՏԻԿԻՆ ԱԶՆԻՒԻ ՆՊԱՍՏԸ

Վաղը, կիրակի, Քօնքորտիայի ձմեռնային Թատրոնին մէջ Մնակեան խումբը արտաքոյ կարգի շքեղութեամբ պիտի ներկայացնէ «Բարիզի Մէսք փողոցին ոճիրը», եօթը արարուածով տրամ մը որ միշտ ահագին ընդունելութիւն գտած է հասարակութեան կողմէ։ Ցայտնի է որ այս տրամը շատ հին գործ մըն է և մէկը անոնցմէ՝ որոնք ամէնէն շատ ներկայացուած են. բայց միւս կողմէ ալ պէտք է ընդունիլ թէ անկարելի է անոր չափ հետաքրքրաշարժ, անոր չափ յուզիչ ու զուարճալի, և անոր չափ մաքուր բարոյականով խաղ մը գտնել։ Այս պատճառաւ է որ Թատերասէր հասարակութիւնը գոհունակութեամբ պիտի ընդունի այդ ընտրութիւնը, և պիտի երթայ անգամ մըն ալ ծափահարելու խաղ մը՝ որ իր աքանչելի կազմութեան շնորհիւ չի կրնար հիննալ։

Վաղուան ներկայացումը մասնաւոր նշանակութիւն մը կը ստանայ նաեւ անոր համար՝ որ կը տրուի ի նպաստ խումբին ամէնէն կարող, ամէնէն համակրելի և ամէնէն ծափահարուած դերասանուհիին՝ Տիկին Ազնիւի։ Պէտք չկայ անշուշտ հոս երեւան հանելու սա պարագան թէ համակրելի դերասանուհին որչա՛փ բնականութիւն կը դնէ իր խաղացուածքին մէջ, թէ ի՛նչ խնամքով, ի՛նչ արուեստով կ'իւրացնէ իր դերը, և թէ իր խօսուածքն ու շարժուձեւերը որչա՛փ զերծ են դերասանական ուռուցիկ ու սխալ հասկցուած անճոռնութիւններէ ու պայմանադրականութենէ։

Այդ նպաստին առթիւ ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Մնակեան խումբը սովորականէն շա՛տ աւելի խնամք ու հոգածութիւն դրած է ներկայացման պատրաստութեանց մէջ, բոլորովին նոր ու հրապուրիչ ձեւով մըներկայացնելու համար այդ հնամենի խաղը։ Ներկայացման պիտի մասնակցին խումբին ամէնէն կարող դերասանները. Մնակեան պիտի ստանձնէ Րէյմօն Ժիւլէրի դերը, հարկ չկայ ըսելու թէ ի՛նչ վարպետ ստանձնումով, Հօլաս՝ յաջորդաբար Կրիմարն ու Հայր Բաթրիսը պիտի ներկայացնէ իր կորովի ու զուարթ կերպերով, Ալիքսանեան Վալէքրը՝ որ յարմար դեր մըն է իր կրակոտ բնաւորութեան համար, և Պիննէմէճեան Ժիւլիէնը։ Իսկ Տիկին Ազնիւ որ Մարթայի դերը պիտի ստանձնէ, մեզի բոլորովին նոր, յուզիչ և անստգիւտ Մարթա մը պիտի ներկայացնէ, փոխարինելու համար այն ընդհանուր համակրութիւնը որ կը յուսանք թէ որչա՛փ բարոյապէս, այնչափ ալ նիւթապէս պիտի շռայլուի իրեն։ Խումբին միւս դերակատարներն ալ աւելի կամ նուազ կարեւոր դերեր ստանձնած են։

Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 7 ու կէսին։ Մանօթ Մաէսթրօ Ակօսթինոյի նուագախումբը երաժշտական կտորներ պիտի զարնէ միջնարարներու միջոցին, ժամանցի տարբեր նիւթ մը հայթայթած ըլլալու համար հասարակութեան։

ԱՒԵՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՐԵԱՆ
Ղալաթիա, Խավեար խան, թիւ 77
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ
Նոյեմ. 23/6 Դեկտ. 1900

Բզկ. պատրաստ Նոյ. 5.36 Մրտ. | Ապր. 5.21
Ցոր. Մէնթալ քիւէօվ Դեկ. 5/11¼ Մրտ. 6/0¾
Խանուէ գանթար Մարտ 34/6
Շաքար » Ցուլ. 10.2 Օգս. 10.2¾

Ազգային Լուրեր

ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

Հրեշտակապետաց տօնը.—Պերճախօս քարոզ մը.—Տ. Սահակ Սրբազան Խապաեանի մեկնումը Ատանայէ.—Ծաղկախտի շարունակութիւնը.— Նոր ուխտաւորներ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 13 Նոյեմ. 1900

Սրբոց Հրեշտակապետաց տօնը աւագ տօներու պէս, գլխաւոր տեղ մը կը բռնէ մասնաւորապէս հայոց համար Երուսաղէմի մէջ։ Թէ նախընթաց իրիկուան նախատօնը և թէ առտուան ժամերգութիւնն ու Ս. Պատարագը հանդիսաւոր կերպով և ի ներկայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ամբողջ Միաբանութեան կը կատարուի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյն մէջ, ուր կը յաճախեն երուսաղէմաբնակ հայերը և որուն շուրջը հաստատուած են մայրապետներու խցիկները։

Ինչպէս յայտնի է, Հրեշտակապետ եկեղեցին, Ս. Յակոբեանց վանքէն քիչ հեռու, անոր դէպ ի հարաւ-արեւելեան կողմը, Աննա քահանայապետին տանը տեղւոյն վրայ հիմնուած է. ուր տեսնուեցաւ Փրկչին մերոյ առաջին դատաստանը։ Կ'աւանդուի թէ այս եկեղեցւոյ հիմը դրած է Եղեսիոյ Հեղինէն և, Տիտոսի ժամանակ, թէպէտ Երուսաղէմ կործանուեցաւ, սակայն Սիոնի բարձանց վրայ գտնուած շէնքերուն մէկ մասը կանգուն մնացած ըլլալով, այն ատեններն այս տեղերը պահպանուեր են հայ կրօնաւորներու միջոցաւ, ինչպէս նոյնը կ'աւանդուէն Ս. Յակոբայ տաճարին համար ալ։ Սա միայն անբացատրելի կը մնայ թէ Տիտոս Քրիստոսի 70 71 Թուականին աւերեց Երուսաղէմը. ուստի այդ թուականէն ո՛րքան յետոյ հայ կրօնաւորներ եկած են Երուսաղէմ։

Դաւիթ այս եկեղեցիին տեղէն տեսած էր ա՛յն հրեշտակը որ երկինքի ու երկրի միջոցը կեցած էր, այստեղ բռած էր այն պերճախօս խոստովանութիւնը թէ «Աւասիկ կամ, ես մեղայ, ես հովիւս յանցեայ»։ Այս պատճառաւ եկեղեցւոյս անունն է Հրեշտակապետ, տօնն է մեծահանդէս ու քարոզը՝ պերճախօս։

Շաբաթ առտո՛ւ երբ Ս. Պատարագը սկսաւ, Գիրքի ժամանակ, ի ներկայութեան եպիսկոպոսներու և միաբան վարդապետներու, բեմը բարձրացաւ պերճախօս քարոզիչը և սկսաւ իր քարոզը հրեշտակներով անշուշտ, և վերջացուց հրեշտակներով, առանց մոռնալու Ռափայէլին, Գաբրիէլին ու Միքայէլին հետ նա՛եւ Սամայէլն ու Սադայէլը, Բէլիարն ու Բէեզզեբուղը որ երկինքէն վար թօթափեցան։ Մեր տեսած աշխարհներէն զերծ երջանիկ ու յաւիտենական աշխարհի մը մէջ, որուն անունն է Երկինք՝ կատարուած հրաշալիքներուն վրայ էր Հայսուրբին խօսքը։ Նիւթը բարձր էր — «զոր ակն ոչ ետես և ունկն ոչ լուաւ և ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ» — քարոզն ալ ի հարկէ բարձր պէտք էր ըլլար. ուստի պերճախօս քարոզիչը հետզհետէ բարձրագոյն թռիչք մը առաւ, խորասուզուեցաւ յաւիտենական անհունութեան մէջ, պարզեց անոր հրաշալիքները, քննեց սադայէլհրեշտակներուն ամբարտաւանութիւնը ընդդէմ Աստուծոյ, և, նկարագրեց ուրեմն Սադայէլն և իր ըմբոստ գնդին գահավիժումը երկինքէն յանդունդս դըժոխոց. բացատրեց կենդանի բարբառով, ինչ որ չէինք գիտեր, թէ ինչպէս երկիր գլորեցաւ այն պահուն որ յայտնի չէ թէ գիշե՞ր էր թէ ցերեկ, երբ Բելիար գլորեցաւ, ինչպէ՛ս ովկիանոսին ալիքները սարսափահար լեռնացան, բարձրացան մինչեւ երկինք։

Պերճախօս Հայր սուրբը յետոյ անցաւ մեկնական ճշմարտութեան մը՝ զոր Ս. Գիրքը ծածկած կ'երեւայ, թէ ինչպէս Սերովբէք և Քերովբէք Եդեմական Դրախտը պահպանեցին իրենց հրեղէն գունդերով, որպէս զի անկեալ Սատանաները ներս չմտնան... Անշուշտ Ադամն ու Եւան Սատանաներուն գահավիժումէն առաջ ստեղծուած ըլլալու էին... այո՛ ճշմարտութեամբ։ Քարոզը տեւեց քառասուն վայրկեան»։

*** Գեր. Տ. Սահակ Սրբազան՝ որուն ի Ս. Աթոռ վերադարձին անհամբեր կը սպասուի, Ատանայէն մեկնած ու Պէյրութ հասած է՝ ուսկից Ն. Գերապատուութիւնը մէկ քանի օրէն Երուսաղէմ կը ժամանէ իր պաշտօնին գլուխը անցնելու։

Ինը ամիս կ'ընէ Տ. Սահակ Սրբազանի բացակայութիւնը՝ որ այլեւս խիստ զգալի դարձած էր։

*** Օդերուն միակերպ երթալովը և անձրեւներուն դեռ չտեղալէն, ինչպէս կը հաստատեն բժիշկները, ծաղկախտը տակաւին կը շարունակէ քաղաքիս մէջ բաւական Թուով մարդիկ դէպ ի գերեզման առաջնորդելով։ Ախտը աւելի Հրէից մէջ՝ վարակուած է։ Անմաքրութիւնը միշտ նպաստած է այս դժնդակ ախտին ա՛յսքան ասպարէզ գտնելուն։ Բժիշկները կ'ըսեն թէ ամէն վաթսուն տարին անգամ մը ծաղկախտը երեւան կ'ելլէ նոյն սաստկութեամբ ինչպէս հիմայ։ Հրեաները, անցեալ գիշեր, համախմբուեցան Սինակօկաներու մէջ և աղօթեցին այս պատուհասին բարձման համար։

*** Երէկ երեկոյ, ռուսական շոգենաւով, Նոր ուխտաւորներ ալ եկան 16 հոգի, Ատրպատականէն ու Պրուսայէն. ուխտաւորներու Թիւը այժմ ութսունի կը մօտենայ որոնց մեծագոյն մասը կիներ են։

Վ. ՐՈՑՐ

Քաղաքական Ժողովը իր անդամներէն Խտըրեան և Սեթեան էֆէնտիներուն պաշտօն յանձնեց քննել Տարագրելոց յանձնաժողովին հաշիւները, և միւս կողմէ որոշեց յանձնարարել յիշեալ յանձնաժողովին որ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն շարունակէ իր գործառնութիւնները։ Ժողովը հաստատեց նաև Մագրիգիւղի Թաղ. Խորհրդին ընտրութիւնը։

—Եկեղեցական խնդրոյ մը մասին Դատական Նախարարութեան կողմէ Պատրիարքարան ուղղուած Թէզքերէն որուն վրայ խօսած էինք մեր երէկուան Թուով, Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։

—Ս. Պատրիարքը երէկ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին բնակարանը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Սսոյ հանգուցեալ կաթողիկոսին ժառանգութիւնը երէկ խորհրդակցութեան առարկայ դարձաւ Քաղաքական ժողովին մէջ։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր երէկի նիստին մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ վիճակացոյցներու պատրաստութեամբ և կիրակնօրեայ դասախօսութեանց խնդրով։ Հաստատեց Թօփգաբուի վարժարանին աւագ ուսուցչին անուանումը։ Զբաղեցաւ նաեւ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

—Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանին տեսուչ հանգուցեալ Բրօֆէսէօր Քանանեանցի այրի տիկինը 40,000 ռուպլի նուիրած է Սպահանի Թեմի հայ գիւղերուն մէջ դպրոցներ բանալու համար։ Բարեգործ տիկնոջ փափաքը գործադրելու համար Բագրատ վարդապետ Թավագալեան Մոսկուայէն Թէհրան մեկներ է արդէն, որպէս զի Վեհ. Շահէն հարկ եղած արտօնութիւնը ստանալէ ետքը, պէտք եղածը անձամբ տնօրինէ։

ԱԶԴ.—Ցառաջիկայ կիրակի (Նոյ. 26) Թաղիս Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ վերաշինութեան օծման տարեդարձն ըլլալուն՝ Ս. եկեղեցւոյս բարեխնամ քարոզիչ հոգեշնորհ Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեան հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել ի մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։ Ցետ սրբոյ պատարագին՝ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ երջանկայիշատակ ծնողաց նոյնին բարերար տեարց Վահէ. Մաթոսի և Աբիկ Ունճեան հարազատաց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Մ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ — ԱԼԻՔՍԱՆ ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ
24 Նոյ. 1900
Իւսկիւտար

ԱԶԴ.—Վաղը, ժամը 9ին (Ը. Թ.), Պայպըլ Հաուզի մատրան մէջ տեղի պիտի ունենայ Կ. Պոլսոյ Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերակցութեան տարեկան Ընդհանուր Ժողովը, նախագահութեամբ Բրոֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան էֆ.ի։ Պիտի խօսի՝ անգլիերէն լեզուով Բրոֆ. Ալեքսանդր Վան Միլինճըն։ Հայերէնի պիտի Թարգմանէ Սրբահամ էֆ. Տէր Յակոբեան։

Փափաքողներ սիրով կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 21երորդ Թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.—Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Դեկտեմբեր 5ի թերթերէն)

ՔՐԻՒԿԸՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Քէօլն, 4 դեկտ.—Պ. Քրիւկէր ժամը 11ին պտոյտի պիտի ելլէր, բայց օդին գէշութեան պատճառաւ ետ կեցաւ այդ գաղափարէն։ Հաւանական է որ այսօր դուրս չելլէ և քանի մը այցելութիւններ ընդունի։ Պ. Քրիւկէր կ'աշխատի և բազմաթիւ ծածկագիր հեռագիրներ կ'ուղղէ։ Լիսէրքրանց անուն երաժշտական Ընկերութիւն մը մտադիր է այս իրիկուն ցայգերգ մը տալ Պ. Քրիւկէրի բնակած պանդոկին առջեւ, մասնակցութեամբ զրահապատ զօրքերու նուագախումբին։ Ասիկա զարմանալի չէ Գերմանիոյ մէջ՝ ուր զինուորական նուագախումբերը մասնաւոր հանդէսներու կը հրաւիրուին։

—Այսօր ամբոխը համախմբուեցաւ անգլ. հիւպատոսարանին առջև և քանի մը վայրկեան աղմուկ հանելէ յետոյ, փորձեց հիւպատոսարանին զինանշանը խլել։ Հետեւալ ոստիկանութիւնը միջամտելով ցրուեց ամբոխը։ Քանի մը ձերբակալութիւններ եղան։

Պրիւսէլ, 3 դեկտ.— Պրիւսէլի Սուար լրագիրը, որ իրազեկ Թերթ մըն է, Պէրլինի իր Թղթակցէն գրութիւն մը կը հրատարակէ, որուն մէջ ըսուած է թէ Վիլհէլմ կայսեր Պ. Քրիւկէրի հանդէպ բռնած ընթացքը արդիւնք է Անգլիոյ ուղղակի միջամտութեան։ Սուարի Թղթակցին բասծին նայելով՝ Պ. Քրիւկէր Պէրլին երթալու որոշում չպիտի տար, եթէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ նպաստաւոր արտայայտութիւններ չըլլային իր նկատմամբ։ Սակայն անգլ. կառավարութիւնը անցեալ ուրբաթ օր Պէրլինի անգլ. դեսպանին միջոցաւ գերման կառավարութեան հաղորդեր է թէ այն պարագային երբ Պէրլինի մէջ ալ կրկնուին Բարիզի մէջ եղած համակրական ցոյցերը, Անգլիա Չինու մէջ իրեն պիտի վերապահէ գործելու ազատութիւնը, եթէ նոյն իսկ Գերմանիա չհզօրութեան սահմաններուն մէջ մնայ։ Քէօլնի քաղաքային Խորհուրդը հրաւիրուեր է չկատարել այն պաշտօնական ընդունելութիւնը, զոր որոշած էր ընել Պ. Քրիւկէրի։ Նոյն Թերթին Թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ Վիլհէլմ կայսրը վարանումով տուած է այդ որոշումը։ Կ'ըսուի թէ Լուրէնսօ-Մարքէզի հոլանտական դեսպան Պ. Բօդ որ մօտերս Եւրոպա պիտի գայ, Թրանսվալի իշխանութեանց օգներ է զէնք և պատերազմական արգիլուած նիւթեր անցնելով Բորթուկալի հողին վրայէն։

ՀԻՐՇԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն, 3 դեկտ.—Լոնտոնի Վերաքննիչ ատեանը այսօր իր վճիռը արձակեց Հիրշի ժառանգութեան խնդրին մէջ։ Ռուսիոյ աղքատ հրեաներուն օգնելու համար պարոն Հիրշի կողմէ հիմնուած բարեգործական Ընկերութիւնը նախադատ ատեանի կողմէ դատապարտուած էր Պարոն Հիրշի 75 միլիոն ֆրանքի ժառանգութեան վրայ տուրք վճարելու Անգլիոյ ելմտական գանձին։ Այս անգամ Վերաքննիչ Ատեանը հաստատեց նախորդ վճիռը։

Հեռագիր Այսօրուան

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 7 դեկտ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը այսօր շարունակեց վիճաբանիլ Սուլտանի դէպքերուն հարցապնդմանց վրայ։ Պ. Վինեէ կրկնեց իր ամբաստանութիւնները զինուորական պետերուն դէմ։ Պ. Բէլլըթան պահանջեց որ քննութիւն մը կատարուի։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը բացարձակապէս կը մերժէ այդ առաջարկութիւնը։ Քուէարկութիւն կատարուեցաւ և քննութեան առաջարկութիւնը 116ի դէմ 409 ձայնով մերժուեցաւ։ Ժողովը յետոյ ընդունեց բանաձեւ մը, յոյս յայտնելով որ կառավարութիւնը պիտի զսպէ Ֆրանսայի գաղթային երկիրներու մէջ գերի վարելու և վայրագութեանց արարքները։ Ուրիշ հարցապնդում մը եղաւ Մէկէօնի դէպքերուն վրայ։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ մերժեց պարզ օրակարգը և վստահութեան պատճառաբանեալ քուէ մը ուզեց։ Ժողովը 224ի դէմ 301 ձայնով ընդունեց օրակարգ մը, որով կը հաւանի Նախարարութեան ազգու յայտարարութիւններուն և կառավարութեան գործերուն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

ԼԻԶՊՈՆԱ.—Անգլիոյ նաւաբաժինին ի պատիւ այսօր տրուած հացկերոյթին ատեն Բորթուկալի Թագաւորը բաժակ պարպեց Վիքթորիա Թագուհիին կենացը և հաստատեց Անգլիոյ ու Բորթուկալի անկեղծ և օրինաւոր դաշնակցութիւնը։ Անգլիական ծովակալը միեւնոյն իմաստով պատասխանեց։

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱ

ԼԱ ՀԷ.—Բորթուկալի Լա Հէի դեսպանը այս առտու Լիզպոնա ուղեւորեցաւ՝ իր կառավարութեան բացատրութիւններ տալու՝ Պ. Բոթի արարքին վրայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիացիները Պըֆէլստաունի մէջ ետ մղեցին Պօէրներու մէկ յարձակումը։ Երկու կողմին կորուստները խիստ մեծ են։

ՀՐԴԵՀ

ԲԱՐԻԶ.—Շէրպուրէն կը հեռագրեն թէ այս գիշեր ահռելի հրդեհ մը ծագեցաւ նաւարանին մէջ, որուն մեծ մասը աւերակ դարձաւ։ Մարդու կորուստ չկայ։

ՓՈԹՈՐԻԿ

ԲԱՐԻԶ.— Սաստիկ փոթորիկի մը հետեւանքով Բարիզի և Լոնտոնի միջեւ հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 դեկտ.—Սթանտարտի Շանկայի Թղթակիցը ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Չինու արքունիքը կը պատրաստուի Սի-Նկան-Ֆուէն մեկնելու։ Արքունիքը Վու-Չանկ պիտի երթայ՝ Չուանկ-Չանկի ազդեցութեամբ։

—Նագասաքիէն դեկտ. 4 Թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ հինգ հազար ռուս զինուորներ վերստին Օտեսա զրկելու հրամանը ետ առնուեր է։ Այդ զինուորները Մայրագոյն Արեւելք պիտի մնան։

—Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ Չինու և հարաւային Ափրիկէի համար խնդրուած վարկերը 16 միլիոն անգլիական ոսկի կը հաշուուին։

ՔԷՕԼՆ.—Բէքլինէն դեկտ. 4 Թուականով կը հեռագրեն Քէօլնիշէ Զայթունկի թէ Քալկանէն վերադարձող խուլեւգերման արշաւախումբը Ճամբան Պօքսըրներու չորս գիւղեր քանդեր և հրացանի բոներ է Պօքսըրներու վեց պետեր որոնք կաթոլիկ գիւղ մը այրած և քրիստոնեաներ սպաննած էին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼԱ ՀԷ.—Պ. Քրիւկէր, պատասխանելով հարաւային Ափրիկէի Ընկերակցութեան նախագահին բանախօսութեանը, յոյս յայտնեց թէ արդարութիւնը պիտի յաղթէ և թէ ամէն բան պիտի ընէ նըպատակին հասնելու համար։

ՊԷՐՆ.— Ազգային Խորհուրդէն քառասուն անդամ բանաձեւ մը ներկայացուցին, ըսելով որ ազգային Խորհուրդը ստիպողական կոչում մը ընէ ժողովուրդին, Անգլիոյ Խորհրդարանին և եւրոպական միւս Խորհրդարաններուն, խնդրելու համար որ Թրանսվալի գործը իրաւարարութեամբ կարգադրուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ

ԼԻՎԱՏԻԱ.—Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Ցարը շատ լաւ անցուցած է վերջին քսանչորս ժամը։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Ծերակոյտին մէջ նաւատորմին յաւելման ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած միջոցին, ծովային նախարար Պ. Լանըսան, երէկ, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը այդ ծրագիրը մատուցանելով որ և է թշնամական միտք չունի և ոչ մէկ ազգի դէմ։

— Ծերակոյտը այսօր միաձայնութեամբ ընդունեց նաւատորմին յաւելման ծրագիրը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	21	37
Ամէնէն բարձր գին	»	21	37½
Ամէնէն վար գին	»	21	34
Ռումէլի երկթ. զոգ.	Ֆր.	111	87½
Ամէնէն բարձր գին	»	112	—
Ամէնէն վար գին	»	110	75

ԲԱՑՈՒՄ 25 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Ն.	21	3
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ ՕԹՕմ.		1	03
Սօս. Օժ. Շանթ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		197	—
« պարտաթ.		463	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		74	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	23	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	59
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	21	89

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	33
Մէթալիք	»	96	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 7 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	50
» » 3½ %		102	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	10
) գոց.	»	23	15
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	26	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	539	50
Օսմանիէ	»	441	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	—
Օսմ. մաքսատուն	»	519	—
Օսմ. Ռէժի	»	317	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		486	—
Քրէտի Լիոնէ		1074	—
Իտալական Ռանթ	»	95	32
Սպանիական արտաքին	»	69	72
Թրանսվալ	»	75	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	100
[illegible]	»	3	—

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	47	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	75
Օսմանեան Պանքա	11	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մօնօբօլ	43	—
Պուլկարական 1888	85	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	103	63
Տօմինիալ	102	12
Թրանսվալ	3	—
Այտըն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	320

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	106	—
Օսմ. Ռէժի	»	234	—

ՊԷՐԼԻՆ, 7 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	60
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ, 3 ամս.	»	20	230

ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	75
Ռումէլիի երկաթուղի	113	—

Օ ԿՐԱՆ ՄԱԿԱՉԷՆ

[illegible]

ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ
1901
ՕՐԱՑՈՅՑ - ՑՈՒՑԱԿ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Թաշխ Հանը, Կ. Պոլիս.
Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Գաւառաց բոլոր Գրավաճառներու
եւ Թղթավաճառներու քով
[illegible]
Ա. Կարգ 3 Ղրշ.
Բ. Կարգ 5 Ղրշ.

Ընտիր, Հոտաւէտ, Խնայողական

ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ

Ամէն տեսակ Թէյերու նոր բերքերէն մեծ քանակութեամբ հասած է ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը։ Թէյի սիրահարներն ու ամէնէն փափկաճաշակներն իսկ վերջին ծայր գոհ պիտի մնան այս Թարմ Թէյերէն, որոնք ընտիր, առողջապահիկ և հոտաւէտ ըլլալով հանդերձ անմրցելի ըսուելու աստիճան աժան են։

Գաւառներու յաճախորդք Թէյ գնելու համար պէտք չունին անձամբ գալու, նամակով Թող դիմեն ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատուն, ուր ամենամեծ խնամքով, զգուշաւորութեամբ կը գործադրուին ամէն կարգի յանձնարարութիւն մեծաքանակ և փոքրաքանակ։ Դիւրութեան համար՝ Թէյերուն փոխարէնը կարելի է վճարել նաեւ երբ ապրանքները բեռցուին ու Քոնոսիմենթօն ներկայացուի գնողին։ Կեղծ Թէյ չգնելու համար հաճեցէք ուշադրութիւն ընել վերի մարքային և ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ անուան։ Կեդրոնատեղին՝ Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ Խանի դիրան կից, Թիւ 10, Կ. Նավրուեան Յ. Իսագուլեան մեծ վաճառատունը։ 15

ՊԱՐՏԷԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պահչէ Գաբու Պիր Պիր չէլէպի վաճառատան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղիկի սոխերու, արհեստական աղբերու, եւայլնի նկարազարդ և հրահանգիչ քաթալոկը ի գին 2 ղրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներու ձրիաբար կը տրուի։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաձեռն պայմաններ, Վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. ԱՄԷՍԷ ԳԱՌՕ, ընդհանուր գործակալ, Խնաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

AU PRINTEMPS

Օ ԲՐԷՆԹԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 345

Այս վաճառատան մէջ ամենաչափաւոր գիներով կը ծախուին Բարիզի ամենէն գեղեցիկ նորաձեւ ապրանքները, որոնք վերջերս բերուած են Բարիզէն։ Այս անհաւատալի աժանութեան պատճառը սա է որ Օ Բրէնթան վաճառատունը կը գոհանայ պզտիկ շահերով, այնպէս որ իր ապրանքներուն գինը այնքան դիւրագին է որքան իր ապրանքները լաւ տեսակէ են և չեն նմանիր այն ապրանքներուն, որոնք ուրիշ վաճառատուններու մէջ, իրաւ է թէ, աժան գնով կը ծախուին, սակայն իրենց տեսակին ազնուութեան ու ճաշակի մասին շատ հեռու կը մնան մեր ապրանքներէն։ Հետեւաբար Օ Բրէնթան վաճառատան մէջ շատ նպաստաւոր գիներով կը վաճառուին ամենէն գեղեցիկ կերպասներ, նոր տեսքներով, վերջին նորաձեւութեամբ բրդեղէններ, fouդիւլցու այլ և այլ տեսակ գեղեցիկ սաւուրներ, ասղնագործուած թաւիշէ կամ սաւուրէ մանդոներ, ամենավայելուչ ձեւերով, ասղնագործուած fouդիւլներ, ժանեկազարդ մետաքսեայ միւսոներ ու չըջազգեստներու, մետաքսեայ պլուզներու և փողկապներու համար գեղեցիկ կաոնիդիւրներ։

Վերջերս Բարիզէն բերել տրուած է գեղեցիկ ու վայելուչ գլխարկներու նոր հաւաքածոյ մը, որոնք շատ նպաստաւոր գիներով կը ծախուին։ 7—25

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գործունէութիւնը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բօլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քուռօնի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԻԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՉՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Չափաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ տոանց ետ տրուելու։

ԱՋԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ժ. Պ. ՔԱՍԱՐԵԹԹՕ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գաֆաֆեան խան, թիւ 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սատրգիէ խան, Պահճէ Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ 599

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տᵀᴬ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանգնի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Չըպուքճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստակ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորանշան եղանակաւ, ձուլք, հաջակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն քաշ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելու։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թմբեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Յ. Գ. Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՁՈՒՆԻՆՔ 11 197

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է այսահ վազքել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միեւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն ընդհանուր, երկաբուղիի, բիւնեկի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 փրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 փ.՝ մահուան պարագային, 15,000 փր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ փրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՆՇՄ. ԿԱՅՍ. ՕՍՄ. ԲԱՆԿԱ

Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9։

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբանտ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՀԱՅՐԵ՛Ր ՄԱՅՐԵ՛Ր ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Եթէ վտանգաւոր հիւանդութիւն մը կայ տղոց համար, ապահովապէս ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆ է։ Փոքրիկ անզգուշութիւն մը փորհարութեան դառն տանջանքին կ'ենթարկէ փոքրիկ անմեղներն, որոնց սրտառուչ ճիգերն ու դէմքին թալկութիւնը հալումաշ կ'ընէ խեղճ մայրերը։ Ո՞րն է այն զուարթ մանկիկը ու՞ր են անոր անվերջ ծիծաղներն ու ոստոստումները. աւաղ անոնց ամէնքը տեղի տուած են ընդհանուր տկարութեան մը որ ա՛աղ կը յամառի բժշկուիլ։ Մեծ մարդասէր մը սակայն, Բրօֆ, Կրէյ, ձեռք կառկառածէ այս անմեղ հրեշտակներուն և վերջ տալու համար անոնց ենթարկուած փորհարութեան տառապանքին, երկար աշխատութենէ վերջ, յաջողած է հնարել ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅՆ, որ խիստ քաղցրահամ օշարակ մ'է և վայրկենաբար կը բուժէ տղոց փորհարութիւնը։

Բարեզի մանկանց Հիւանդանոցներէն մին վարակուեցաւ փորհարութեան ախտով և սկսաւ մեծ կոտորած պատճառել։ Փոքրիկները հետզհետէ կ'ը նիհարնային և դեռ չծաղկած կը թոշնէին։ Հիւանդանոցին բժշկապետը, յուսահատ ամէն դեղէ ու դարմանէ, ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅ տուաւ մանկիկներուն և այս դեղին հրաշալի ազդեցութեան շնորհիւ փոքրիկ հիւանդներուն ամէնքն ալ քանի մը ժամուան մէջ բժշկուեցան։ Այս պարագան հանրածանօթ ըրաւ ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅ որ հիմա ամէն տան մէջ պատրաստ կը գտնուի։

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 466 2—30

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլտան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՔԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմ նապէս կը բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՔ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՄ 225 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բօլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի. բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Է. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

192 Վոյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ, Պօրտօյ, Մարսիլիա և [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	2000	[illegible]	2400
[illegible]	2000	[illegible]	2250
[illegible]	2000	[illegible]	2250
[illegible]	2000	[illegible]	2000
[illegible]	2000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուէթթոլ խան

ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՔԵԱՆ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. հրովարտակաւ արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾ.

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,338 ֆր.
1898 ի հասոյթք 84,775,462 ,
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ձեռ. 164,172,000 ,

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ռ. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ փող
(Թիւ տեղւոյ Մ—)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՈՐ ԲԷՔՔԷՆ 524

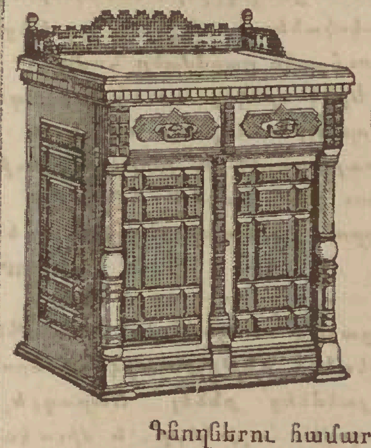

ՆԻՒՈՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ԳԱՐՋՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՈՐԴԻՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Համիտիյէ փողոց, Թիւ 7

NEW HOME

Գնողներու համար վճարման եւ ամեն տեսակ դիւրութիւններ 575

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն։ Անմրցելի դեղ այտուցներու և կոշտի համար։ Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

Saxlehner, B
HUNYADI JÁNOS
BUDAI

ԼՈՒԱՑՈՂ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ

ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուակիր ու (30 Զիւֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Գ. Ալպէռ Սիմոնս
Ծակըրեան խան, Վոյվոտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Ոսկեհ ԽՈՒԻՍ ԽԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Խէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամազկեանի քէմէ

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մահմուտ Պաշար, Զաքըրճը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Ֆոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Ֆօնիօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆորտօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրրօ	1735
Արիօստօ	2377	Ֆրտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Փասանօ	1822	Ֆօժինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոէրօ	1200
Փօրտինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Փրավօ	1076	Ֆրանօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Փրինօ	841	Ֆինտօ	504	Իսկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Փրֆֆալօ	4451	Էկրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամձօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլոբնօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2398
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Խէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Րօլլօ	1613	Ջէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իսկօ շոգենաւը, Նաւարկեա Սէյս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալը Ճ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSI

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շոգենաւուն երթեւեկութիւնք

28 11 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի
29 12 Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամ 10էն միջօրէէն առաջ և ... Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Թրիպոլի
30 13 Օտէսա ժամը 0էն միջօրէէն առաջ
30 13 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ ... ժամը 1էն յետ միջօրէի
1/14 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի 5..

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Արեւելեան գծի թոնօ առնող

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնեան	10500	Ելիրիքեան	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին հասնելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Հին մաքսատան

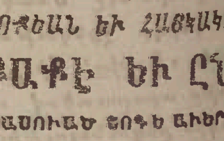

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Դեկտ. 10ին Միքկրէյի, Անատոլ. եղերք

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Դեկտ. 11ին Միքկրէյի, ուղ. Մարսիլիա

Ցամաք ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգէ 245 ֆրանք. 2. կարգէ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօֆ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՕԷՑՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Մէկ ամսէն երկու անգամ կը բանին Լիվերփուլ և Արեւելեան գիծ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5588
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2938
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթիլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255